

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101007/B/2024/36148806864436740

**INDIA AKO SVETOVÁ EKONOMICKÁ
SUPERVELMOC**

Bakalárska práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

**INDIA AKO SVETOVÁ EKONOMICKÁ
SUPERVELMOC**

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a poisťovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúca záverečnej práce: Peter Moravec, MSc.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 25.4.2024

.....

Samuel Sloboda

Pod'akovanie:

Moje pod'akovanie patrí Petrovi Moravcovi, MSc. za jeho rady, pripomienky a odbornú pomoc, ktoré mi poskytol pri spracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

SLOBODA, Samuel: India ako svetová ekonomická superveľmoc. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúci záverečnej práce: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, s. 52.

Cieľom záverečnej práce je analyzovať potenciál Indie ako svetovej ekonomickej superveľmoci. Práca sa bude sústrediť na ekonomické a politické determinanty, ktoré môžu ovplyvniť budúci ekonomický rast krajiny.

Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 2 tabuľky, 24 grafov, 2 obrázky a 1 vzorec. Prvá kapitola je venovaná priblíženiu základných informácií o aktuálnom stave ekonomiky a politiky v Indii, a jej zahraničným vzťahom. V druhej kapitole sa zaoberáme cieľmi a metodikou práce. V tretej kapitole sa sústredíme na praktickú časť, v ktorej analyzujeme potenciál krajiny stať sa ekonomickou superveľmocou. V analýze sa zohľadňujú všetky determinanty spojené s rastom a vývojom ekonomiky. Výsledkom riešenia danej problematiky je prognóza toho, či sa India stane ekonomickou superveľmocou ešte v tomto storočí.

Kľúčové slová:

India, superveľmoc, ekonomické determinanty, politické determinanty, prognóza, potenciál, ekonomická superveľmoc, geopolitika

ABSTRACT

SLOBODA, Samuel: India as a world economic superpower – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International Finance. – Thesis supervisor: Peter Moravec, MSc. – Bratislava: NHF EU, 2024, p. 52.

The aim of the thesis is to analyse India's potential as a world economic superpower. The thesis will focus on the economic and political determinants that may affect the country's future economic growth.

The thesis is divided into three chapters. It contains 2 tables, 24 graphs, 2 figures and 1 formula. The first chapter is devoted to presenting basic information on the current state of India's economy and politics, and its foreign relations. The second chapter deals with the objectives and methodology of the thesis. In the third chapter, we concentrate on the practical part, in which we analyze the country's potential to become an economic superpower. The analysis takes into account all the determinants related to the growth and development of the economy. As a result of addressing the issue, we forecast whether India will become an economic superpower in this century.

Keywords:

India, superpower, economic determinants, political determinants, forecast, potential, economic superpower, geopolitics

Obsah

Zoznam ilustrácií	9
Úvod	10
1. Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí	11
1.1. Hospodárstvo Indie	11
1.1.1. Odvetvia hospodárstva	14
1.2. Politické prostredie v Indii	17
1.2.1. Fiškálna politika	17
1.2.2. Menová politika	19
1.3. Zahraničné vzťahy	21
1.3.1. Vzťahy so susedmi	21
1.3.2. Vzťahy s mocnosťami	22
1.3.3. Medzinárodné organizácie	23
1.3.4. Softpower	24
1.4. Svetová supervelmoc	25
1.5. Prehľad literatúry	27
2. Cieľ, metodika a metódy práce	28
3. Výsledky práce a diskusia	29
3.1. Ukazovateľ vnútorného konfliktu	29
3.2. Vzdelanie	32
3.3. Inovácie a technológie	35
3.4. Infraštruktúra a investície	37
3.5. Finančné centrum	40
3.6. Status rezervnej meny	42
3.7. Dlhové zaťaženie	44
3.8. Diskusia	47
Záver	48
Zoznam použitej literatúry	50
Monografie	50
Elektronické zdroje	50
Databázy a štatistické údaje	52

Zoznam ilustrácií

1. Graf 1: HDP piatich najväčších ekonomík
2. Obrázok 1: Veková pyramída indickej populácie
3. Graf 2: HDP na obyvateľa piatich najväčších ekonomík
4. Graf 3: Výdavky na vzdelanie medzi vybranými krajinami ako percentuálny podiel HDP
5. Tabuľka 1: Tri základné sektory a ich odvetvia
6. Graf 4: Hrubá pridaná hodnota podľa 3 sektorov v Indii za fiškálny rok 2022-23
7. Graf 5: Podiel sektorov na HDP v 2022 medzi vybranými krajinami
8. Graf 6: Dlhodobá prognóza vývoja HDP piatich najväčších ekonomík
9. Graf 7: Počet nepokojov a protestov v Indii od roku 2016
10. Graf 8: Podiel davového násillia a násilných demonštrácií na nepokojoch
11. Graf 9: Porovnanie počtu vnútroštátnych konfliktov medzi krajinami
12. Graf 10: Percentuálny podiel ľudí s vyššie dosiahnutým vzdelaním ako primárne
13. Graf 11: Priemerný počet rokov vzdelávania medzi krajinami
14. Graf 12: Výsledky harmonizovaných testov medzi krajinami
15. Graf 13: Výdavky na Research & Development ako percentuálny podiel HDP
16. Graf 14: Absolútny počet výskumníkov medzi krajinami
17. Graf 15: Počet registrovaných patentov vo vybraných krajinách
18. Graf 16: Hrubé domáce investície ako percentuálny podiel HDP
19. Graf 17: FDI vybraných krajín ako percentuálny podiel svetových FDI
20. Graf 18: Logistics Performance Index (LPI)
21. Graf 19: Trhová kapitalizácia domácich akciových spoločností
22. Graf 20: Celkový objem zobchodovaných akcií
23. Graf 21: Podiel jednotlivých mien na obrate na devízových trhoch
24. Graf 22: Podiel jednotlivých mien na alokovaných devízových rezervách
25. Graf 23: Podiel dlhu verejnej správy na HDP medzi krajinami
26. Graf 24: Úroky z verejného dlhu ako podiel HDP
27. Obrázok 2: Úverové ratingy rozdelené podľa agentúr a stupňov
28. Tabuľka 2: Úverový rating vybraných krajín

Úvod

Už od čias studenej vojny sa diskutuje, aká krajina drží titul svetovej (ekonomickej) superveľmoci. Počas nej, boli hlavní rivali USA a vtedajší Sovietsky zväz. Po rozpade Sovietskeho zväzu vzišlo USA ako jednoznačný víťaz. No, od vtedy ubehlo viac ako 20 rokov a naskytujú sa noví kandidáti o titul svetovej ekonomickej veľmoci. Asi najväčším rivalom USA je Čínska ľudová republika, do nedávna najľudnatejšia krajina. Medzi ďalšími kandidátmi sa zvyknú objavovať krajiny ako Európska únia, Brazília, Rusko, a v neposlednom rade India. Práve India nedávno predbehla Čínu v počte obyvateľov. Jej hrubý domáci produkt je piaty najväčší na svete. Ako býva bežné u rozvojových krajín, aj u Indie sme svedkami vysokého ekonomického rastu. V najbližších rokoch jej odborníci predikujú rast okolo 6% ročne.

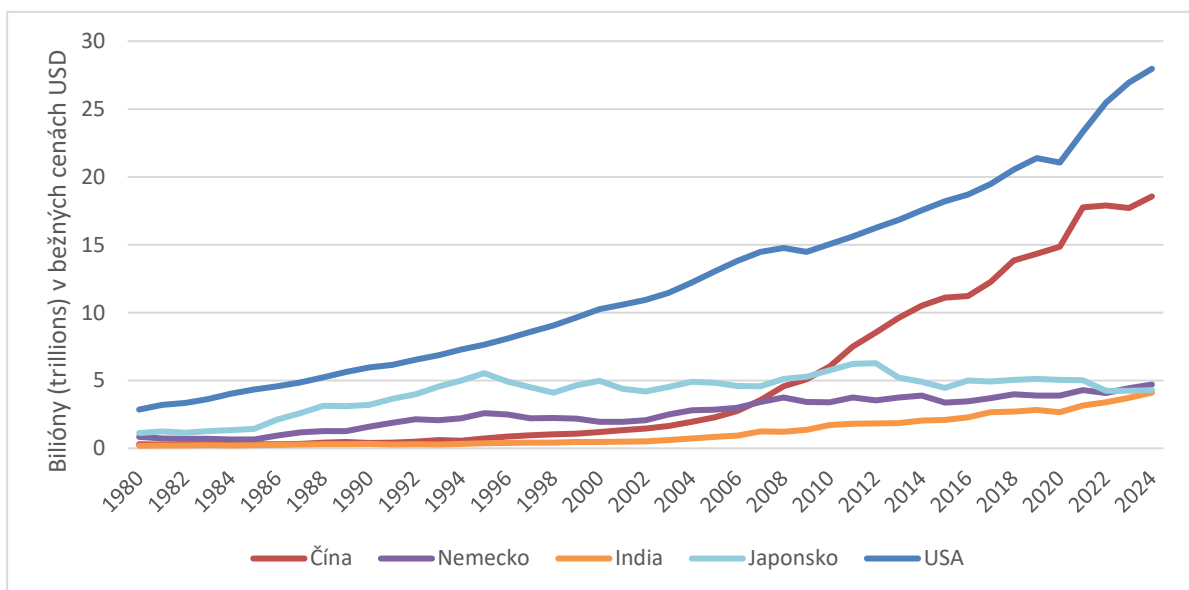
V tejto bakalárskej práci sa budeme zaoberať ekonomickými a politickými determinantmi, vďaka ktorým zistíme, či má India potenciál stať sa novou svetovou ekonomickou superveľmocou do konca tohto storočia. V prvej kapitole vysvetlíme základy indickej populácie, ekonomiky, politiky a zahraničných vzťahov. Tie nám pomôžu pochopiť súčasný stav problematiky. V druhej kapitole si určíme čiastkové ciele a popíšeme metodiku práce. V poslednej kapitole budeme analyzovať vybrané ekonomické a politické determinanty. V závere práce zhrnieme nové poznatky a vyjadríme sa k hlavnému cieľu práce.

1. Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí

1.1. Hospodárstvo Indie

Indické hospodárstvo alebo aj samú Indiu by sme mohli opísať ako jednu z najväčších a najviac rastúcich ekonomík na svete. Podľa IMF je India 5. najväčšou ekonomikou v HDP v bežných cenách s hodnotou 4,11 triliónov USD. Odborný článok od S&P Global dokonca predpokladá, že do roku 2030 India predbehne Japonsko a Nemecko a stane sa tak 3. najväčšou ekonomikou sveta.¹

Graf 1: HDP piatich najväčších ekonomík

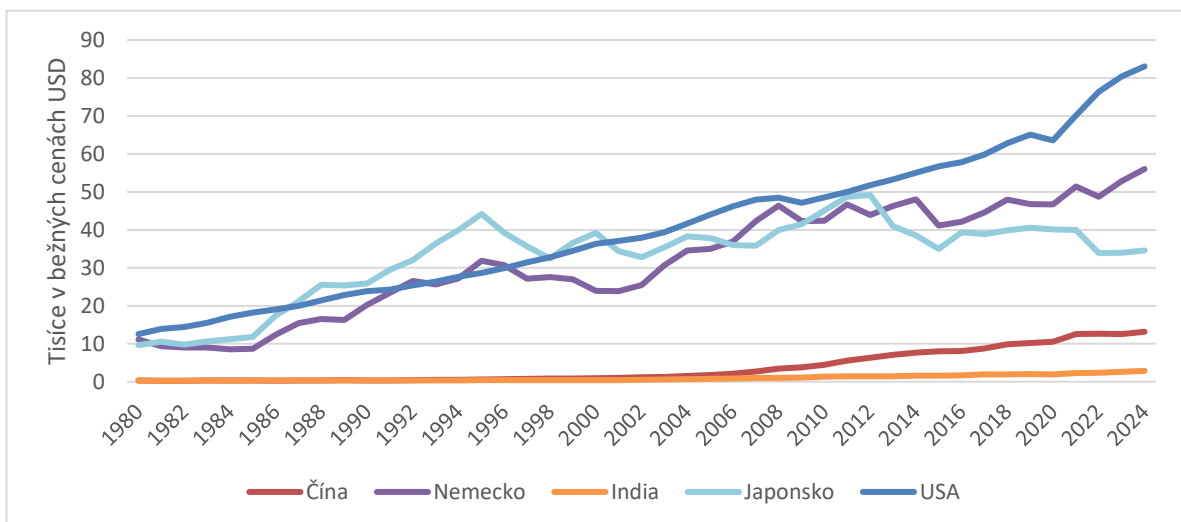
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (IMF, 2024)

Na grafe č. 1 vidíme HDP piatich najväčších ekonomík v bežných cenách USD. Najväčšou ekonomikou je USA, za ňou nasleduje Čína a s veľkým rozdielom je Nemecko, Japonsko a India.

Ak sa pozrieme na HDP na obyvateľa, na grafe č. 2, tak si India už tak dobre nevedie. K 2024 predstavuje HDP na obyvateľa len 2,85 tisíc USD, to je 12-krát menej než má Japonsko, ktoré má India v neďalekej budúcnosti predbehnúť v HDP. Z vybraných krajín má najväčšie HDP na obyvateľa USA s 83 tisíc USD, so odstupom sa nachádza Nemecko s 56 tisíc USD na obyvateľa. Už spomínané Japonsko má k roku 2024 HDP na 34,5 tisíc USD. Druhú najnižšiu hodnotu dosahuje Čína s 13 tisíc USD na obyvateľa. A na poslednom mieste z vybraných krajín je India.

¹ LAM, Angus - KUMAR, Deepa - LUCHNIKAVA-SCHORSCH, Hanna. 2022. Outlook for India's economic growth and policy: S&P Global Market Intelligence, 2022. Dostupné na internete: <<https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/mi/research-analysis/outlook-for-indias-economic-growth-and-policy-platforms.html>>

Graf 2: HDP na obyvateľa piatich najväčších ekonomík

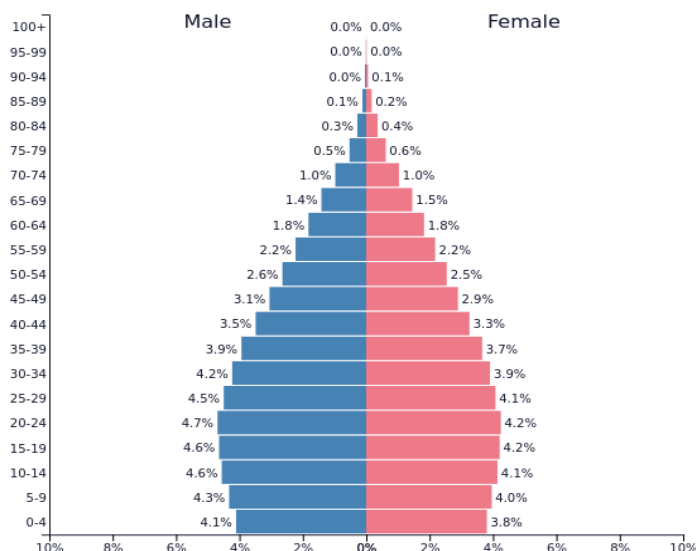

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (IMF, 2024)

Nedávno sme zažili míľnik, kedy India prebehla Čínu v počte obyvateľov. Aktuálne má India 1,437 miliardy obyvateľov oproti Číne, ktorá má 1,425 miliárd, čo je o 12 miliónov ľudí menej.² Ďalší zaujímavá metrika je, že v Číne od roku 2022 populácia klesá, v roku 2024 má úbytok skoro pol milióna ľudí, na rozdiel od Indie, ktorá má prírastok 13 miliónov.³ Takéto a podobné ukazovatele by mohla mať značný vplyv na budúci vývoj ekonomiky a krajiny ako celku.

Popísané skutočnosti o prirodzenom pohybe obyvateľstva dobre vystihuje obrázok č. 1. Môžeme z neho vydedukovať, že populácie Indie už starne ale napriek tomu má pozitívny prirodzený pohyb obyvateľstva. Na rozdiel od rozvinutých krajín, má India najväčšiu časť populácie v mladistvom veku.

Obrázok 1: Veková pyramída indickej populácie

Zdroj: populationpyramid, 2024

² WORLDMETERS. 2024. India population. WORLDMETERS, 2024. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/india-population/>>

³ WORLDMETERS. 2024. China population. WORLDMETERS, 2024. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/china-population/>>

Prepojenie populácie a ekonomiky vo všeobecnosti predstavuje pracovná sila. Tá, podľa *International Labour Organization* znamená množstvo ľudí v produktívnom veku, ktoré sa aktívne zapája do trhu práce, či už prácou alebo hľadaním práce.⁴

Malo by platiť, že čím je väčšia populácia krajiny, tým je aj väčšia pracovná sila krajiny. Z toho vyplývajúce by mala mať India väčšiu pracovnú silu ako Čína, lenže podľa údajov z roku 2022 má Čína pracovnú silu o veľkosti 781,83 miliónov ľudí a India len 523,84 miliónov ľudí.⁵

Podľa článku od CNBC je to kvôli tomu, že miera participácie pracovnej sily je v Indii 51%, čo je o 25 percentuálnych bodov menej ako v susednej Číne. Podľa projekcie *Oxford economics* indická pracovná sila zostane naďalej menšia až do 40. rokov nášho storočia. Dôvodom nízkej participácie pracovnej sily má z časti za následok aj relatívne nízka zamestnanosť žien v krajine. Pre porovnanie, v Číne je zamestnanosť žien na úrovni 71%, kde v Indii len 25%. Aj chudobnejšie krajiny v regióne majú vyššiu zamestnanosť žien, ako napríklad Bangladéš s 40% a Pakistan s 26%. Rozvíjajúce krajiny v juhovýchodnej Ázii ako Vietnam, Laos, Thajsko, Indonézia a Malajzia majú všetky mieru zamestnanosti žien vyššiu ako 50%.⁶

Nie len miera participácie predstavuje problém pre pracovnú silu ale aj jej produktivita. S tým súvisí predovšetkým vzdelanie obyvateľstva, asi najštandardnejším ukazovateľom miery vzdelanie je miera gramotnosti, tá v Indii v roku 2022 predstavovala 76,32%.⁷ Pre porovnanie Čína v roku 2020 dosahovala mieru 97,15%.⁸ Nejedná sa o veľký rozdiel ale vďaka tomu si vieme spraviť predstavu o vzdelanosti v Indii.

Významným ukazovateľom v rámci vzdelávania sú vládne výdavky na vzdelanie. Graf č. 6 znázorňuje zmenu týchto výdavkov v rámci vybraných krajín. Na grafe vidíme, že India má výdavky na vzdelanie nad svetovým priemerom, dokonca sa približuje ku krajinám ako sú Fínsko, ktoré sú známe svojim kvalitným vzdelávacím systémom. Na druhej strane sa vzdáľuje od svojich susedov, Pakistanu a Číny.

---

⁴ SODERGREN, Marie-Claire - VILLAREAL-FUENTES, Mabelin. 2022. Quick guide to understanding the impact of the new statistical standards on ILOSTAT databases. International Labour Organization, 2022. s. 8. Dostupné online: <<https://shorturl.at/anELN>>

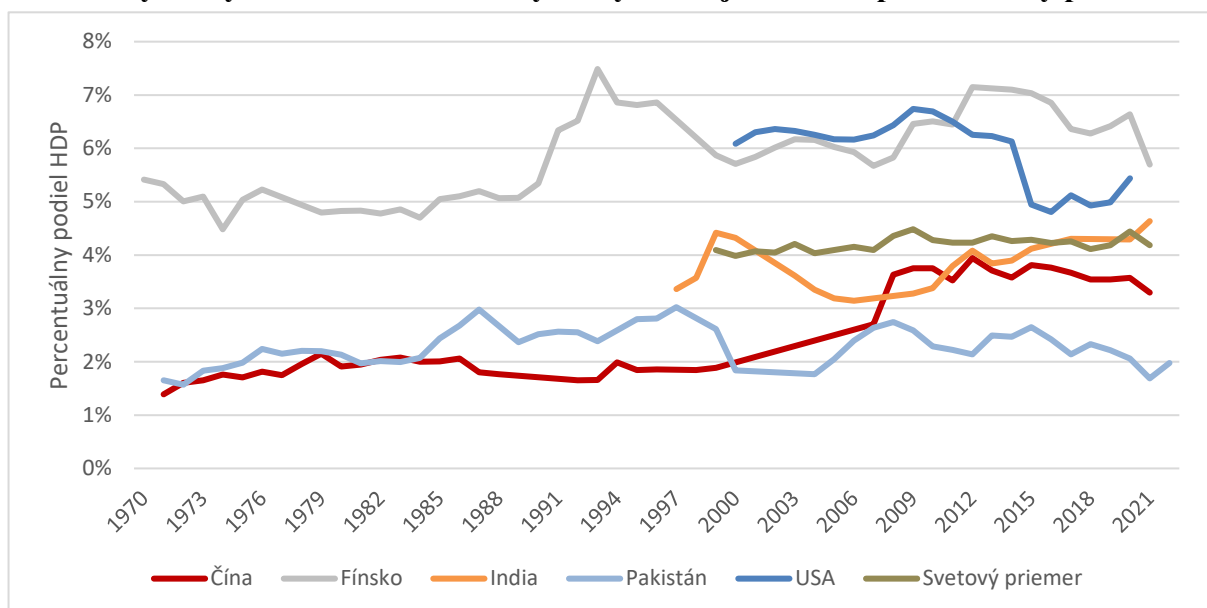
⁵ THE GLOBAL ECONOMY. 2022. Labor force - Country rankings. The Global Economy. Dostupné online: <https://www.theglobaleconomy.com/rankings/labor_force/>

⁶ JACOB, Charmaine. 2023. India's population has surpassed China's, but its labor force is still lagging by a large margin. CNBC. Dostupné online: <<https://shorturl.at/gzGY3>>

⁷ O'NEILL, Aaron. 2024. India: Literacy rate from 1981 to 2022, by gender. Statista. Dostupné online: <<https://www.statista.com/statistics/271335/literacy-rate-in-india/>>

⁸ TEXTOR, C.. 2023. Adult literacy rate in China from 1982 to 2020. Statista. Dostupné online: <<https://www.statista.com/statistics/271336/literacy-in-china/>>

Graf 3: Výdavky na vzdelanie medzi vybranými krajinami ako percentuálny podiel HDP

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (World Bank, 2024)

1.1.1. Odvetvia hospodárstva

Hlavné odvetvia hospodárstva podľa sektorovej štruktúry sú:

- Primárny sektor, ktorý sa zaoberá ťažbou surovín.
- Sekundárny alebo výrobný sektor sa zaoberá sa výrobou hotových výrobkov.
- Terciárny alebo sektor služieb ponúka nehmotný tovar a služby spotrebiteľom.⁹

Primárny sektor (výrobný) zahŕňa odber surovín. V rozvojových ekonomikách majú primárne sektory tendenciu preberať veľký podiel, pričom mnohí sú zamestnaní v poľnohospodárstve a baníctve.¹⁰

Výrobný sektor odoberá suroviny a premieňa ich na hotové výrobky. Výrobný sektor sa zaoberá využívaním surovín z primárnych sektorov a výrobou hotových výrobkov. Tento vyrobený tovar sa potom môže predávať v terciárnom sektore.¹¹

Sektor služieb sa zaoberá nehmotným aspektom ponúkajú služieb spotrebiteľom a podnikom. Zahŕňa maloobchodný predaj priemyselného tovaru. Poskytuje tiež služby, ako je poistenie a bankovníctvo.¹²

⁹ PETTINGER, Tejvan. 2021. Sectors of the economy. Economics Help. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/blog/12436/concepts/sectors-economy/>>

¹⁰ PETTINGER, Tejvan. 2018. Primary sector of the economy. Economics Help. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/concepts/primary-sector/>>

¹¹ PETTINGER, Tejvan. 2017. Manufacturing – Secondary sector. Economics Help. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/concepts/manufacturing-secondary-sector/>>

¹² PETTINGER, Tejvan. 2017. Tertiary – Service sector of the economy. Economics Help. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/tertiary-service-sector/>>

Na tabuľke č. 1 vidíme rozdelenie odvetví do troch spomínaných sektorov. Tieto sektory predstavujú klasifikáciu na základe typu činností v rôznych odvetviach.

Tabuľka 1: Tri základné sektory a ich odvetvia

Primárny sektor	ťažba surovín
	poľnohospodárstvo, rybolov, lesníctvo
Sekundárny sektor	Výroba
	Energie
	Stavebníctvo
Terciárny sektor	Maloobchod
	finančné služby
	Doprava
	Ubytovanie
	Nehnuteľnosti
	informačné technológie

Zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe č. 4 je znázornená hrubá pridaná hodnota rozdelená do 3 spomínaných sektorov. Údaje sú za rok fiškálny rok 2022 - 2023. Z grafu je vidieť, že služby, teda terciárny sektor, predstavujú už viac ako 50% z celkovej hrubej pridanej hodnoty. Sekundárny sektor predstavuje o niečo viac než 25% a primárny sektor skoro 21%. Zväčšovanie podielu služieb na celkovom produkte v krajine, by mohlo znamenať správne smerovanie, keďže najvyspelejšie krajiny sveta majú veľký podiel práve služieb na HDP alebo hrubej pridanej hodnote. So sektorom služieb by sa mala spájať aj vyššia ziskovosť v porovnaní s ostatnými sektormi.

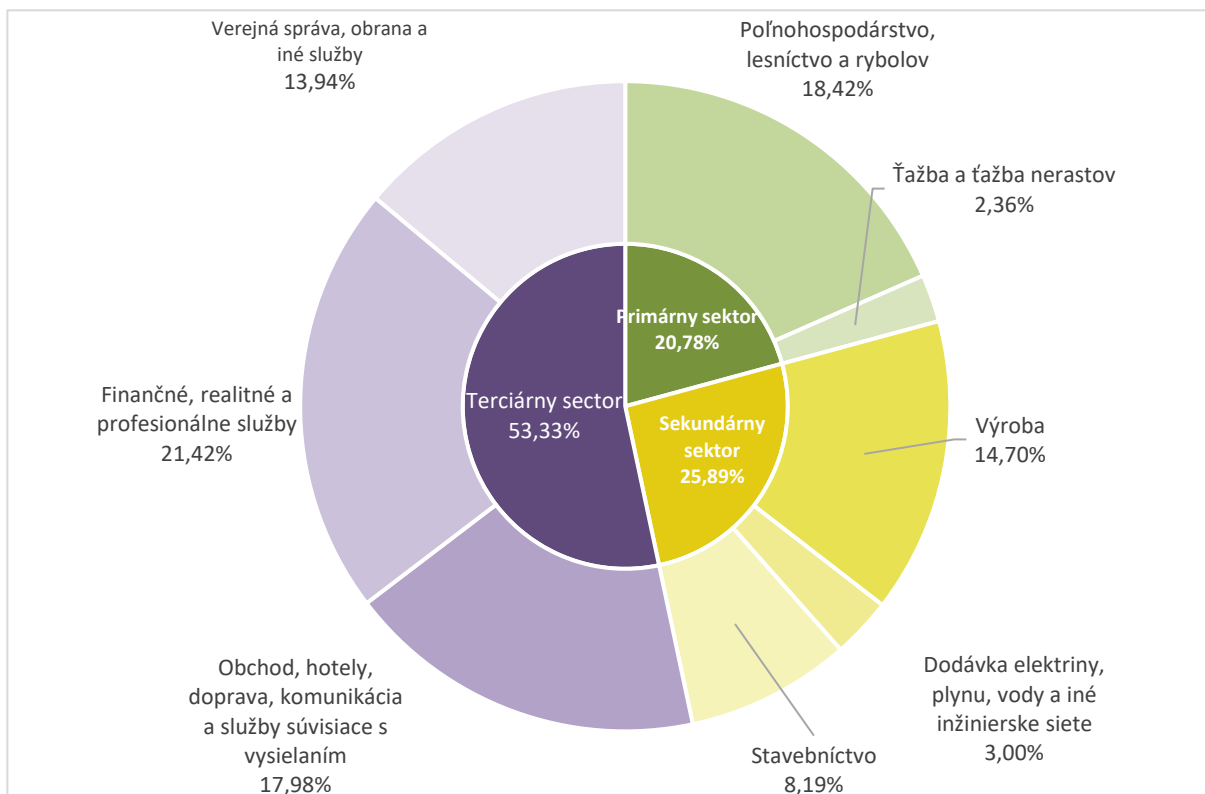
Podľa vzorca č. 1 vidíme, že rozdiel medzi GVA a HDP je len v daniach na výrobky a v subvenciách na výrobky. Preto, by mohli byť tieto dve metriky porovnateľné, hoci nie zameniteľné.

Vzorec 1: Výpočet hrubej pridanej hodnoty

$$GVA = HDP + \text{subvencie na výrobky} - \text{dane na výrobky}$$

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (investopedia, 2024)

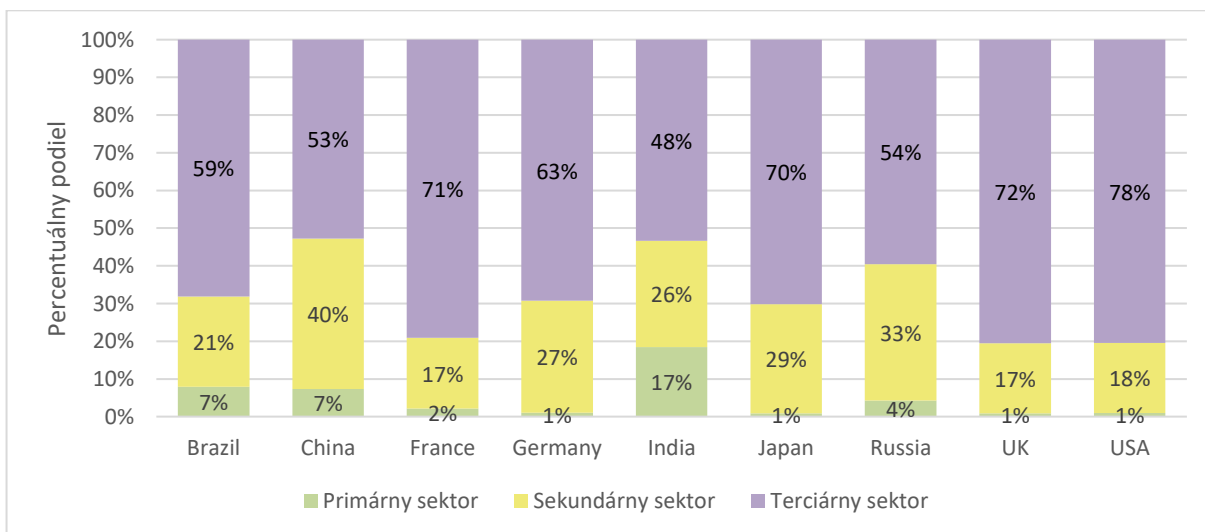
Graf 4: Hrubá pridaná hodnota podľa 3 sektorov v Indii za fiškálny rok 2022-23

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (statisticstimes, 2024)

Z grafu č. 5, vieme vyhodnotiť, že India má oproti vyspelejším krajinám značne vysoký podiel primárneho sektora na HDP. V porovnaní s Čínou má podobný podiel služieb na HDP, ale 14% percentuálnych bodov menej sekundárneho sektora. Tento rozdiel naznačuje, že India si nahrádza nedostatok podielu sekundárneho sektora zvýšením podielu primárneho sektora.

Graf 5: Podiel sektorov na HDP v 2022 medzi vybranými krajinami

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (statista, 2024)

1.2. Politické prostredie v Indii

Podľa ústavy je India "suverénnou, socialistickou, sekulárnou a demokratickou republikou", kde väčšina výkonnej moci patrí premiérovi a jeho vláde. Prezident Indie má ceremoniálnu úlohu s obmedzenými právomocami. Od roku 1947 väčšina indických premiérov pochádzala zo severných oblastí krajiny a väčšina z nich bola hinduistického pôvodu. Lok Sabha je hlavným orgánom národnej moci s priamo volenými zástupcami z každého štátu a území. Rajya Sabha, „rada štátov“, môže revidovať, ale nie vetovať, legislatívu v oblasti príjmov. Členovia Lok Sabha a štátnych zákonodarcov sú volení na päťročné obdobia, zatiaľ čo členovia Rajya Sabha sú volení na šesťročné obdobia. Ďalšie voľby sa budú konať medzi 19. aprílom a 1. júnom 2024. Voľby do 17. indického parlamentu Lok Sabha sa konali na jar 2019, pričom vládnuca strana BJP (Indická ľudová strana) pod vedením premiéra Nárendrá Módího získala výrazné víťazstvo.¹³

Oficiálna filozofia BJP je "integrálny humanizmus", ktorú prvýkrát formuloval Deendayal Upadhyaya v roku 1965. Ide o obhajobu "domorodého ekonomického modelu, ktorý stavia ľudskú bytosť do centra pozornosti". Strana je oddaná Hindutve, ideológii vyjadrenej indickým aktivistom za nezávislosť Vinayakom Damodarom Savarkarom. Hindutva je kultúrny nacionalizmus, ktorý uprednostňuje indickú kultúru pred západnou a aplikuje sa na všetkých Indov bez ohľadu na ich náboženské presvedčenie. Vedci a politickí analytici popisujú Hindutvu ako snahu predefinovať Indiu na hinduistickú krajinu s vylúčením iných náboženstiev, čím sa BJP stáva hinduistickou nacionalistickou stranou vo všeobecnom zmysle. Hospodárska politika, premiéra Nárandrá Módího sa zameriava na privatizáciu a liberalizáciu ekonomiky. Vďaka liberalizácii priamych zahraničných investícií podporil niekoľko priemyselných odvetví.¹⁴

1.2.1. Fiškálna politika

Fiškálna politika je využívanie vládnych výdavkov a príjmov, prevažne daní, na ovplyvnenie ekonomiky. Vlády zvyčajne využívajú fiškálnu politiku na podporu silného a udržateľného rastu a znižovania chudoby.¹⁵

Ekonomický rast, podporovaný prostredníctvom spotreby, investícií a celkovej ekonomickej aktivity, je jedným z hlavných cieľov indickej fiškálnej politiky. Vláda sa snaží

---

¹³ KRONSTADT, K. Alan. 2023. India's Domestic Political Setting. Congressional Research Service, 2023. s. 1. Dostupné online: <<https://sgp.fas.org/crs/row/IF10298.pdf>>

¹⁴ HANSEN, Thomas Blom. The Saffron Wave: Democracy and Hindu Nationalism in Modern India. 1999. New Jersey: Princeton University Press. 1999. s. 84. ISBN: 978-06-9100-671-0

¹⁵ HORTON, Mark - EL-GANAINY, Asmaa. FISCAL POLICY: TAKING AND GIVING AWAY. International Monetary Fund. Dostupné online: <<https://shorturl.at/npzCY>>

dosiahnuť rast prostredníctvom cielených investícií do infraštruktúry a stimulovania podnikateľského prostredia. Taktiež kladie dôraz na udržanie cenovej stability, čo je dôležité pre hospodársku rovnováhu a predchádzanie inflácii alebo deflácií.

Okrem toho, cieľom fiškálnej politiky je dosiahnuť plnú zamestnanosť, čo sa môže dosiahnuť pomocou iniciatív, ktoré vytvárajú pracovné miesta a podporujú ekonomický rast. Spravodlivé rozdelenie príjmov je tiež dôležité, pretože vlády sa snažia implementovať progresívne zdaňovanie a programy sociálneho zabezpečenia s cieľom podporiť spravodlivé prerozdelenie zdrojov.

Z hľadiska medzinárodnej stability sa vlády snažia o vyváženú platobnú bilanciu a stabilný výmenný kurz. Mobilizácia zdrojov je tiež kľúčová, znamená to vyvážený pomer medzi daňovými a nedaňovými zdrojmi, a udržateľný fiškálny deficit. Rozvoj infraštruktúry hrá kľúčovú úlohu pri dlhodobom ekonomickom raste, a preto vlády investujú najmä do dopravy, energetiky a telekomunikácií. Sociálne zabezpečenie je tiež dôležité a podporuje sa pomocou cielených výdavkov na vzdelanie a zdravotníctvo.

V neposlednom rade, udržateľnosť životného prostredia je prioritou, a preto sa kladol dôraz na začlenené environmentálnych hľadísk do rozhodnutí fiškálnej politiky.¹⁶

V dokumente, od Ministerstva Financí Indie, s názvom „Vyhlásenia o fiškálnej politike požadované podľa zákona o rozpočtovej zodpovednosti a riadení rozpočtu z roku 2003“ z februára 2024 je zmienené, že India vo fiškálnom roku 2023-2024 očakávala rast HDP vo výške 7,3%, ktorý by bol najvyšší spomedzi hlavných ekonomík sveta. Tento vysoký rast mal byť poháňaný vysokou domácou spotrebou a vládnyimi kapitálovými investíciami. Z pohľadu sektorov, bol rast hnaný sekundárnym a terciárnym sektorom. V strednodobom plánovaní fiškálnej politiky má India v pláne pokračovať vo fiškálnej konsolidácii. Vo fiškálnom roku 2025-2026 má za cieľ dosiahnuť fiškálny deficit pod 4,5% HDP. V roku 2024 – 2025 odhaduje svoj deficit 5,1% HDP.¹⁷ Fiškálny rok sa v Indii začína 1. apríla a končí 31. marca.¹⁸

Ministerstvo Financí očakáva v roku 2024-2025 medziročný rast HDP na úrovni 10,5% a bude sa zameriavať na podporu domácej ekonomiky a zachovávaní zdravých ekonomických

---

¹⁶ FORBES INDIA. 2024. Fiscal Policy in India: Objectives, tools, importance and more. Forbes India. Dostupné online: <<https://www.forbesindia.com/article/explainers/fiscal-policy-india/91021/1>>

¹⁷ SITHARAMAN Nirmala. 2024. Statements of Fiscal Policy as required under the Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2024. MINISTRY OF FINANCE: BUDGET DIVISION. s. 11. Dostupné online: <https://www.indiabudget.gov.in/doc/frbm1.pdf?trk=article-ssr-frontend-pulse_little-text-block>

¹⁸ TEAM FINFIRST. 2023. 4 reasons why the financial year starts from April 1st in Indi. IDFC First Bank Limited. Dostupné online: <<https://shorturl.at/ahkqV>>

parametrov. Čo sa týka daňových príjmov, ministerstvo predpokladá v roku 2024 – 2025 rast hrubého daňového príjmu o 11,5%. V rámci hrubého daňového príjmu sa samostatne odhaduje rast priamych daní o 13,1% a nepriamych o 9,4%. Pomer hrubého daňového príjmu k HDP sa odhaduje na 11,7%.¹⁹

V závere dokumentu, je opisovaná pozícia fiškálnej politiky. Tá by mala poskytnúť pozitívne impulzy pre rastové prostredie a urobiť domácu ekonomiku odolnejšou voči globálnym „protivetrom“. Taktiež, sa očakáva, že zvýšené kapitálové výdavky budú mať multiplikačný efekt, ktorý posilní dynamiku domáceho rastu a doplní súkromné investície. Kumulatívne, by tieto zámery podporili rýchly, stabilný a inkluzívny rast v strednodobom horizonte.²⁰

1.2.2. Menová politika

Menovú politiku v Indii riadi Reserve Bank of India, označovaná skratkou RBI. Guvernér banky spolu s ďalšími 5 členmi tvoria Výbor pre menovú politiku. Aktuálne na poste guvernéra je Shaktikanta Das, ktorý bol vymenovaný 12. decembra 2018.

Reserve Bank of India zastáva niekoľko hlavných funkcií. Je menovou autoritou, tvorí, monitoruje a vykonáva menovú politiku s cieľom udržať stabilitu súčasne s ekonomickým rastom. Taktiež je orgánom devízovej kontroly s účelom uľahčenia zahraničného obchodu a podporovania rozvoju devízového trhu v krajine. RBI je emitent meny, má za úlohu emitovať, vymieňať a ničiť bankovky s cieľom poskytnúť primerané množstvo bankoviek a mincí v dobrej kvalite. RBI má aj rozvojovú úlohu. Vykonáva širokú škálu propagačných funkcií na podporu národných cieľov. Taktiež je regulátor, a dohliada nad platobnými a zúčtovacími systémami, s tým je spojené zavádzať a modernizovať bezpečné a efektívne spôsoby platobných systémov v krajine s cieľom zachovať dôveru v týchto systémov. RBI plní úlohu vládnej banky, kde vykonáva funkciu komerčného bankovníctva pre ústrednú a štátnu vládu. Na záver, banka plní funkciu banka bánk, čiže vedie účty všetkých „plánovaných bánk“.²¹

---

¹⁹ SITHARAMAN Nirmala. 2024. Statements of Fiscal Policy as required under the Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2024. MINISTRY OF FINANCE: BUDGET DIVISION. s. 7. Dostupné online: <https://www.indiabudget.gov.in/doc/frbm1.pdf?trk=article-ssr-frontend-pulse_little-text-block>

²⁰ SITHARAMAN Nirmala. 2024. Statements of Fiscal Policy as required under the Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2024. MINISTRY OF FINANCE: BUDGET DIVISION. s. 11. Dostupné online: <https://www.indiabudget.gov.in/doc/frbm1.pdf?trk=article-ssr-frontend-pulse_little-text-block>

²¹ RESERVE BANK OF INDIA. 2024. About us. Reserve Bank of India. Dostupné online: <<https://rbi.org.in/Scripts/AboutusDisplay.aspx>>

Dôležité nástroje menovej kontroly, ktoré si RBI osvojila sú:

- a) Operácie na voľnom trhu (Open Market Operations), tieto operácie obsahujú nákup a predaj štátnych cenných papierov.
- b) Diskontná sadzba (Bank Rate) je štandardná sadzba, za ktorú RBI nakupuje, reeskontuje zmenky alebo iné komerčné papiere. 31. marca sa sadzba rovná 6,75%.
- c) Refinancovanie je využívané na zmiernenie nedostatku likvidity v systéme, kontrolu menových a úverových podmienok, a smerovanie úverov do vybraných sektorov.
- d) Miera hotovostných rezerv (Cash Reserve Ratio). Komerčné banky musia držať určitú minimálnu sumu vkladov ako rezervy v RBI alebo v trezore banky. Treba poznamenať, že za rezervy RBI nevypláca úrok.
- e) Zákonná miera likvidity (Statutory Liquidity Ratio), Zatiaľ čo CRR umožňuje RBI ukladať primárne povinné minimálne rezervy, SLR jej umožňuje ukladať bankovému systému sekundárne a dodatočné povinné minimálne rezervy.
- f) Nástroj na úpravu likvidity (Liquidity Adjustment Facility) je vhodný na efektívne riadenie likvidity a v posledných rokoch sa stal jeden z najdôležitejších nástrojov. Umožňuje RBI prostredníctvom repo a reverse repo obchodov znižovať a zvyšovať likviditu na trhu.²²

V poslednej správe o menovej politike z októbra 2023 sa Reserve Bank of India sa vyjadruje, že podmienky na domácom finančnom trhu boli v prvej polovici roka 2023-24 relatívne stabilné. Trhové úrokové sadzby zostali napriek občasným nárastom volatility relatívne stabilné, a to v rôznych trhových segmentoch a typoch úverov. Bankové úvery zostali udržateľné, čo podporilo odolnú hospodársku aktivitu. Sadzby bankových úverov a vkladov sa postupne, ale stále nedokonale, prispôbovali predchádzajúcemu zvýšeniu úrokových sadzieb. Indická rupia (INR) zostala celkovo stabilná a jej výkonnosť bola lepšia ako výkonnosť niektorých iných porovnateľných mien v rozvíjajúcich sa trhových ekonomikách.²³

---

²² KHAN, M. Y. Indian Financial System. 10. vydanie. Chennai: McGraw Hill Education, 2019. s. 374-376. ISBN: 978-93-5316-732-5

²³ RESERVE BANK OF INDIA. 2023. Monetary Policy Report – October 2023. Reserve Bank of India. Dostupné online: <<https://rbi.org.in/Scripts/PublicationsView.aspx?id=22050>>

1.3. Zahraničné vzťahy

1.3.1. Vzťahy so susedmi

Susediace krajiny vrátane Indie sformovali organizáciu s názvom South Asian Association for Regional Cooperation (SAARC). Členmi sú Afganistan, Pakistan, India, Nepál, Bhután, Bangladéš, Srí Lanka a Maldivy.²⁴

"Neighbourhood First" je kľúčová súčasť zahraničnej politiky Indie, zameraná na posilnenie vzťahov s okolitými krajinami. Politika sa začala v roku 2014 s pozvaním krajín SAARC na inauguráciu vlády, čím sa demonštrovala India cieľ budovať tesnejšie vzťahy so susedmi. Tento prístup zahŕňa snahu o stabilizáciu regiónu, ekonomický rozvoj a vzájomnú prosperitu.²⁵

Vo svojej výročnej správe Ministerstva zahraničných vecí (MEA) vydanéj vo februári 2023, osobitne uvádza vzťah s každou susediacou krajinou.

V Afganistane po tom čo v auguste 2021 Taliban prevzal moc, poskytuje India humanitárnu pomoc na báze dlhej a spoločnej histórie.²⁶

Vzťahy s Bangladéšom sú pre Indiu významné, nakoľko zdieľajú cez 4000 km hraníc. Svedčí o tom aj 68% medziročný nárast v bilaterálnom obchode a zároveň India poskytuje rozsiahlu pomoc pri rozvoji infraštruktúry v Bangladéši. Indovia a Bhutánci majú medzi sebou dobre vzťahy aj na formálnej, aj neformálnej úrovni. India pomáha Bhutánu v širokom spektre oblastí. India a Maldivy majú silné vzťahy, v roku 2022 bola India jej 2 najväčší obchodný partner, okrem obchodu zdieľajú spoločnú zahraničnú politiku a spolupracujú v oblasti obrany a bezpečnosti.²⁷

Mjanmarsko sa od 2021 nachádza v občianskej vojne, India sa snaží o ukludnenie situácie cez dialógy a poskytuje humanitárnu pomoc.²⁸ Ministerstvo vnútra vo februári 2024 zrušilo voľný cezhraničný pohyb. Ministerstvo podstúpilo tieto kroky kvôli vnútornej bezpečnosti a zachovaniu demografie v štátoch Indie, kde sa zaznamenal prílev imigrantov.²⁹

---

²⁴ SAARC-SEC. rok. About SAARC. SAARC-Sec , 2020. Dostupné online: <<https://www.saarc-sec.org/index.php/about-saarc/about-saarc>>

²⁵ COMMITTEE ON EXTERNAL AFFAIRS. 2023. India's neighbourhood first policy. Lok Sabha ,s. 1. Dostupné online: <<https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2003884>>

²⁶ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 14. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

²⁷ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 16. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

²⁸ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 17. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

²⁹ PIB DELHI. 2024. Ministry of Home Affairs. Press Information Bureau. Dostupné online: <<https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2003884>>

Nepál s Indiou spája dlhá história a priateľské vzťahy, spolupracujú na rôznych projektoch od budhistického centra až po železnice. India si so Srí Lankou udržuje dobré vzťahy, poskytuje jej humanitárnu pomoc v čase potreby, poskytuje ekonomickú asistenciu a pomáha pri rozvoji infraštruktúry.³⁰

Medzi Pakistanom a Indiou panujú nepriateľské vzťahy od svojho rozdelenia v 1947. Bod konfliktu je región Kašmír, ktorý si nárokujú obidve strany. Štátna tajomníčka pre zahraničné veci Meenakshi Lekhi na Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA) označila Pakistan za epicentrum terorizmu a zdroj teroristických aktivít. Ďalej vyhlásila, že regióny Jammu, Ladakh a Kašmír boli a budú súčasťou Indie. Zároveň tvrdí, že túži po ukludnení situácie a normálnych vzťahoch.³¹

1.3.2. Vzťahy s mocnosťami

Čína je všeobecne braná ako jedna zo supervelmocí, ak nie najväčšia, a je zároveň aj susedom Indie.

Ministerstvo zahraničných vecí (MEA) opisuje vzťahy s Čínou ako komplexné. V dokumente od Ministerstva zahraničných vecí je spomínaný konflikt na spoločných hraniciach pri Kašmíre. India tvrdí, že sa Čína snažila od apríla do mája 2020 prevziať kontrolu nad dlhodobou sporným územím a, že indické ozbrojené sily vždy primerane reagovali. Každopádne, obi dve strany sa rozhodli riešiť situáciu dialógom. V septembri 2022 sa podarilo dosiahnuť mier a pokoj na indicko-čínskych pohraničných oblastiach.³² Vzťah medzi krajinami sa dá posúdiť aj podľa bilaterálneho obchodu, vo fiškálnom roku 2023 – 2024 činila hodnota obchodov 104,32 miliónov dolárov, Čína sa tak radila ako 2. najväčší obchodný partner Indie.³³

Názory, či je Rusko supervelmoc alebo nie je sú kontroverzné a rozporuplné. Každopádne sa jedná o krajinu, ktorá má regionálny až celosvetový vplyv.

MEA vo výročnej správe píše, že v septembri 2022 indický premiér Módí zopakoval ruskému prezidentovi Putinovi výzvu na ukludnenie bojov a naliehal na potrebu mierových

---

³⁰ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 17. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

³¹ LEKHI, Meenakshi. 2022. Statement by Minister of State for External Affairs, Smt. Meenakashi Lekhi at the 6th Summit of the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA). Ministry of External Affairs. Dostupné online: <<https://shorturl.at/fiuHK>>

³² MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 21. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

³³ EXIMPEDIA. 2024. List of Major Trading Partners of India. Eximpedia. Dostupné online: <<https://www.eximpedia.app/blog/major-trading-partners-of-india>>

rokovaní.³⁴ Čo sa týka obchodov, Rusko sa radí ako 5. najväčší obchodný partner pre Indiu vo fiškálnom roku 2023 - 2024, v totálnej hodnote 44,37 miliárd dolárov.³⁵

MEA vecí definuje vzťah s USA ako: „Komplexné, strategické a globálne partnerstvo Indie a USA sa opiera o spoločné demokratické hodnoty, zblížovanie sa v bezpečnostných a strategických otázkach, a spoločnú víziu medzinárodného poriadku založeného na pravidlách.“³⁶ USA s Indiu si sú blízke okrem politiky aj v obchode. Vo fiškálnom roku 2023 – 2024 činil ich spoločný obchod 118,21 miliárd dolárov. Pre Indiu je USA najväčší obchodný partner.³⁷

„Strategické partnerstvo medzi EÚ a Indiou sa ďalej posilnilo vďaka politickým aktivitám na vysokej úrovni, ako aj vďaka pokroku v rôznych oblastiach, napríklad v oblasti obchodu a technológií.“³⁸ Takto MEA opísalo vzťah s Európskou úniou vo svojej výročnej správe.

1.3.3. Medzinárodné organizácie

India je zakladajúcim členom SAARC a BIMSTEC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation). Prostredníctvom týchto organizácií môže India vykonávať svoju regionálnu zahraničnú politiku, ktorej heslá sú „Neighborhood first“ a „Act East“. V preklade „Najskôr susedstvo“ a „konať východne“.

India síce nie je členom Združenia národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) ale jej spolupráca so združením je kľúčovým pilierom pre jej politiku „Act East“. MEA vo výročnej správe označila vzťah so ASEAN ako „strategické partnerstvo. Členovia ASEAN sú: Brunej, Kambodža, Indonézia, Laos, Malajzia, Mjanmarsko, Filipíny, Singapur, Thajsko a Vietnam.“³⁹

BRICS je neformálna skupina štátov, ktorú tvorí Brazília, Rusko, India, Čína a Juhoafrická republika.⁴⁰ Tieto krajiny vynakladajú spoločné úsilie na rozvoj nedolárového finančného systému, zvýšenie objemu obchodu s použitím príslušných domácich mien

---

³⁴ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 25. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

³⁵ EXIMPEDIA. 2024. List of Major Trading Partners of India. Eximpedia. Dostupné online: <<https://www.eximpedia.app/blog/major-trading-partners-of-india>>

³⁶ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 26. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

³⁷ EXIMPEDIA. 2024. List of Major Trading Partners of India. Eximpedia. Dostupné online: <<https://www.eximpedia.app/blog/major-trading-partners-of-india>>

³⁸ MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 25. Dostupné online: <<https://shorturl.at/oEGM1>>

³⁹ ASEAN. ASEAN Member States. ASEAN. Dostupné online: <<https://asean.org/member-states/>>

⁴⁰ BRICS. History of BRICS. BRICS. Dostupné online: <<https://infobrics.org/page/history-of-brics/>>

a vytvorení spoločnej meny. S rastom významu a vplyvu BRICS, sa môže formulovať ako protistrana G7, skupine 7 najvyspelejších krajín.⁴¹ Na otázku, aký postoj by malo zachovať BRICS má India a Čína odlišné názory. India by chcela bližšiu spoluprácu s G7 v otázkach ako je riešenie globálnych problémov či reforma medzinárodného hospodárskeho a finančného systému. Na druhej strane, Čína by radšej zaujala postoj proti-amerického politického aktivizmu.⁴²

1.3.4. Softpower

Všeobecne zaužívanou definíciou pre softpower je: „schopnosť získať to, čo chcete, skôr príťažlivosťou ako nátlakom alebo platbou“.⁴³ Vymyslel ju americký politológ Joseph S. Nye.

India podľa Výboru zahraničných vecí využíva celý rad nástrojov softpower. Medzi hlavné nástroje radí: kultúru, diaspóru, demokraciu, cestovný ruch, jogu, ajurvédu, športové a mládežnícke výmenné programy, médiá a kinematografiu, a vzdelávanie.⁴⁴ Je fakt, že India má najviac obyvateľov, s tým súvisí aj diaspóra Indov. Tá predstavuje 31 miliónov obyvateľov roztrúsených po celom svete. V závislosti od ich ekonomického a politického vplyvu môžu byť diaspóry dôležitým strategickým nástrojom na podporu zahraničnej politiky Indie.⁴⁵

---

⁴¹ DEVONSHIRE-ELLIS, Chris. India's Trade and Development with BRICS: Analysis and Opportunities. India Briefing. Dostupné online: <<https://shorturl.at/mDFHS>>

⁴² TRAN, Hung. 2023. China and India are at odds over BRICS expansion. Atlantic Council. Dostupné online: <<https://shorturl.at/cqvI2>>

⁴³ Nye, Joseph S., Jr. Soft Power, New York: PublicAffairs, 2005. s. 10. ISBN: 978-15-8648-306-7

⁴⁴ COMMITTEE ON EXTERNAL AFFAIRS. 2022. India's soft power and cultural diplomacy: prospects & limitations. Lok Sabha. s. 22. Dostupné online: <<https://shorturl.at/loI38>>

⁴⁵ COMMITTEE ON EXTERNAL AFFAIRS. 2022. India's soft power and cultural diplomacy: prospects & limitations. Lok Sabha. s. 31. Dostupné online: <<https://shorturl.at/loI38>>

1.4. Svetová superveľmoc

Encyklopédia Britannica definuje superveľmoc ako: „Štát, ktorý má vojenskú alebo ekonomickú silu, alebo oboje, a jej všeobecný vplyv výrazne prevyšuje vplyv iných štátov.“ K definícii ešte dopĺňa, že štát, ktorý nesie titul superveľmoc nemožno na svetovej scéne ignorovať a bez, ktorého spolupráce nemožno vyriešiť žiadny svetový problém.⁴⁶

V článku *Shifting economic power*, John Whalley, kanadský ekonóm definuje ekonomickú silu ako: „Ekonomická moc nespočíva len v schopnosti krajín obmedzovať ekonomické príležitosti dostupné občanom iných krajín prostredníctvom priamych zásahov rôzneho druhu do činností súvisiacich s trhom, ale aj v schopnosti krajín ovplyvňovať vývoj medzinárodných právnych režimov, ktoré obmedzujú vnútroštátne politické opatrenia. Ekonomická moc sa ďalej odráža vo vyjednávacíj sile pri dohodách o spolupráci, ktoré vznikajú v týchto regiónoch.“⁴⁷

V knihe *Principles for Dealing with the Changing World Order* od Ray Dalio, v ktorej autor skúma cyklické úpadky a vzostupy národov. Taktiež určil 18 determinantov, ktoré predikujú vývoj krajiny.

- 1) Ukazovateľ vzdelania meria základné a vysokoškolské vzdelanie.
- 2) Determinant inovácií a technológií meria vynaliezavosť, technologický pokrok a podnikanie.
- 3) Ukazovateľ nákladová konkurencieschopnosti, sledujú sa náklady na prácu upravené o kvalitu a produktivitu spolu s ďalšími ukazovateľmi produktivity.
- 4) Ukazovateľ infraštruktúry a investície meria množstvo výdavkov na infraštruktúru a investície, a ich kvalitu.
- 5) Pri determinante hospodárskej produkcie sa meria sila hospodárskych zdrojov krajiny. Je meraná produkcia predovšetkým prostredníctvom úrovne HDP ako podielu na celkovom svetovom HDP.
- 6) Očakávaný rast. Tento ukazovateľ meria, ako dobre je krajina pripravená na rast jej hospodárstva počas nasledujúcich 10 rokov
- 7) Ukazovateľ obchodu sleduje ako silným vývozcom je daná krajina.
- 8) Vojenská sila. Ukazovateľ sa riadi absolútnym podielom vojenských výdavkov a sily

---

⁴⁶ MUNRO, André. 2024. Superpower. Britannica. Dostupné online: <<https://shorturl.at/yNPW9>>

⁴⁷ WHALLEY, John. 2009. *Shifting Economic Power*. OECD . s. 34. Dostupné online: <<https://www.oecd.org/development/pgd/45337859.pdf>>

meranej počtom príslušníkov, počtom jadrových zbraní a vonkajšími ukazovateľmi vojenských spôsobilostí.

- 9) Finančné centrum: Tento ukazovateľ meria úroveň rozvoja a veľkosť finančných trhov a finančného centra krajiny.
- 10) Status rezervnej meny. Sleduje sa do akej miery funguje mena krajiny ako globálna rezervná mena.
- 11) Dlhové zaťaženie: Tento ukazovateľ je založený na kombinácii: úrovne dlhu v pomere k úrovni aktív; veľkosti vonkajších a vnútorných prebytkov a deficitov; veľkosti nákladov na dlhovú službu v pomere k HDP; výšky dlhu vo vlastnej mene v porovnaní s cudzou menou; výšky dlhu vlastných občanov v porovnaní s cudzincami a úverového ratingu krajiny.
- 12) Ukazovateľ vnútorného konfliktu sa zaoberá mierou vnútorných konfliktov a nespokojnosti. Meria skutočné konfliktné udalosti, politické konflikty a všeobecnú nespokojnosť.
- 13) Správa vecí verejných/právo. Tento ukazovateľ meria, do akej miery je právny systém krajiny konzistentný, predvídateľný a priaznivý pre rast a napredovanie.
- 14) Determinant geológie sleduje celkovú produkciu energie, poľnohospodárstva a priemyselných kovov s cieľom zachytiť absolútnu výrobnú kapacitu každej krajiny.
- 15) Rozdiely v bohatstve, príležitostiach a hodnotách. Ukazovateľ meria, aké veľké sú rozdiely v bohatstve/príjmoch, príležitostiach a hodnotách.
- 16) Charakter/občianstvo/odhodlanie Ukazovateľ sa snaží zmerať, do akej miery postoje obyvatel'ov jednotlivých krajín vytvárajú prostredie podporujúce občiansku slušnosť a tvrdú prácu, čo podporuje rast a napredovanie.
- 17) Efektívnosť alokácie zdrojov. Determinant sa zameriava ako efektívne jednotlivé krajiny využívajú svoju pracovnú silu a kapitál.
- 18) Prírodné javy. Ukazovateľ meria, nakoľko je každá krajina zraniteľná voči prírodným živlom a ako ju ovplyvňujú.
- 19) Ukazovateľ externého konfliktu meria úroveň hospodárskeho, politického/kultúrneho a vojenského konfliktu medzi dvojicami veľkých krajín.⁴⁸

---

⁴⁸ DALIO, Ray. 2021. Principles for Dealing with the Changing World Order: Why Nations Succeed and Fail, New York: Simon & Schuster, 2021. s. 468-473. ISBN: 978-1-9821-6027-2

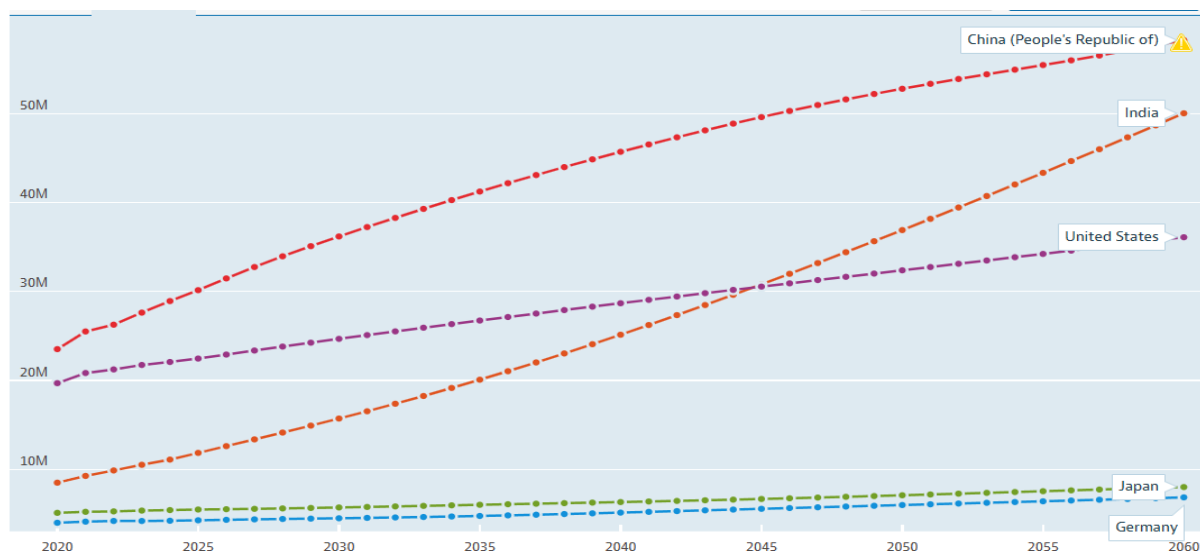
1.5. Prehľad literatúry

Na vývoj Indie sa zameralo samozrejme aj niekoľko dôležitých a rešpektovaných organizácií, inštitúcií a spoločností. Jednou z nich je S&P Global Market Intelligence. Tá predpokladá, že HDP Indie do roku 2030 dosiahne 7,3 bilióna USD, čím prekoná HDP Japonska a stane sa druhou najväčšou ekonomikou v Ázii a Tichomorí. Už v roku 2022 indický HDP prekonal HDP Spojeného kráľovstva a Francúzska a očakáva sa, že do roku 2030 prekoná HDP Nemecka.⁴⁹

Centre for Economics and Business Research (CEBR) vo *World Economic League Table 2024* tvrdí, že sa Čína v roku 2017 stala najväčšou ekonomikou z hľadiska kúpnej sily. Predpoklady naznačujú, že táto pozícia by mohla trvať asi 20 rokov, po čom by mohlo nasledovať oživenie zo strany USA. Prognózy naznačujú, že by India mohla predbehnúť Čínu aj USA po roku 2080. Predpokladá sa, že India sa stane najväčšou ekonomickou superveľmocou s HDP o 90 % vyšším ako Čína a o 30 % vyšším ako USA do konca storočia.⁵⁰

Podľa dát OECD, ktoré vidíme na grafe č. 6, by mala India v roku 2045 predbehnúť USA vo veľkosti HDP v stálych cenách a parite kúpnej sily (PPPs) z roku 2010. A taktiež, by mala konvergovať k HDP Číny.

Graf 6: Dlhodobá prognóza vývoja HDP piatich najväčších ekonomík

Zdroj: data.oecd.org, 2024

⁴⁹ BISWAS, Rajiv. 2023. India's economy continues to expand as inflation moderates. S&P Global Market Intelligence. Dostupné online: <<https://shorturl.at/IJKQX>>

⁵⁰ CEBR. 2024. World economic league table 2024. CEBR. s. 67. Dostupné online: <<https://cebr.com/wp-content/uploads/2023/12/WELT-2024.pdf>>

2. Cieľ, metodika a metódy práce

Odkedy sa stali Spojené štáty americké svetovou superveľmocou je témou debát, kto a kedy prevezme tento status. Do nedávna boli najväčší kandidáti Čína a Rusko, ale aktuálne sa javí India ako krajina, ktorá by mohla mať potenciál byť svetovou ekonomickou superveľmocou. Preto, hlavným cieľom je analyzovať potenciál Indie ako svetovej ekonomickej superveľmoci. Práca sa bude sústreďovať na ekonomické a politické determinanty, ktoré môžu ovplyvniť budúci ekonomický rast krajiny.

K dosiahnutiu hlavného cieľa bakalárskej práce nám pomôžu čiastkové ciele:

- a) Charakterizovať ekonomiku a politické prostredie v Indii
- b) Objasniť indickú zahraničnú politiku
- c) Načrtnúť možné determinanty pre vzostup Indie
- d) Analyzovať vybrané determinanty
- e) Vyjadriť sa, či má India potenciál stať sa svetovou ekonomickou superveľmocou

Pre oboznámenie sa s problematikou sme využívali prevažne zahraničné zdroje, kvôli aktuálnosti a presnosti. Zdrojom oboznámenia sa boli odborné články, výročné správy od ministerstiev, knihy od rešpektovaných autorov alebo oficiálne stránky od medzinárodných organizácií ako sú napríklad International Monetary Fund alebo International Labour Organization.

Pri spracovaní údajov sme používali logické metódy ako analýza, syntéza, komparácia a pri úprave dát Microsoft Excel.

3. Výsledky práce a diskusia

V teoretickej časti sme podľa knihy *Principles for Dealing with Changing World Order: Why Nations Succeed and Fail* od Ray Dalio zmienili nim vytvorené determinanty, či ukazovatele, ktoré by mohli predvídať budúce smerovanie krajiny. V praktickej časti sa kvôli cieľu práce budeme sústrediť hlavne na politické a ekonomické determinanty. Determinanty Indie zanalyzujeme a porovnáme so súčasnými mocnosťami. Na analýzu, či sa India stane ekonomickou supervelmocou sme si vybrali nasledujúcich sedem determinantov:

- a) Ukazovateľ vnútorného konfliktu
- b) Vzdelanie
- c) Inovácie a technológia
- d) Infraštruktúra a investície
- e) Finančné centrum
- f) Status rezervnej meny
- g) Dlhové zaťaženie

Na porovnávanie ukazovateľov Indie medzi krajinami si vyberáme krajiny: USA, Japonsko, Nemecko, Rusko a Čína. Všetky tieto krajiny sú v jedinečné v tom, prečo sú mocnosti. Preto máme za to, že porovnávanie ukazovateľov s týmito krajinami bude mať za výsledok žiadanú výpovednú hodnotu.

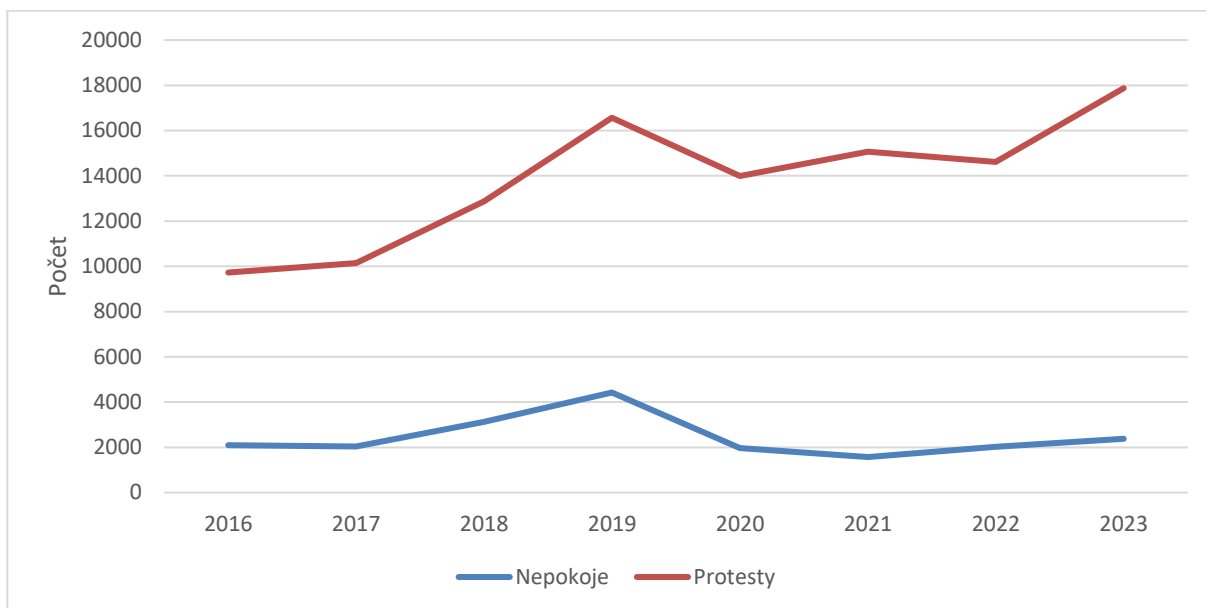
3.1. Ukazovateľ vnútorného konfliktu

Pri vyhodnocovaní tohto ukazovateľa sa zameriame na aktuálne konflikty a stráncke konflikty. Aktuálne konflikty môžu predstavovať vnútroštátnu nespokojnosť, ktorá vyvrcholila v protesty alebo nepokoje.

Podľa inštitúcie ACLED, ktorá zberá dáta, analyzuje a mapuje krízy a ozbrojené konflikty po celom svete, bolo od roku 2016 po apríl 2024 v Indii 20255 nepokojov.

Nepokoje a protesty za jednotlivé roky je možné vidieť na grafe č. 7. Z poskytnutých dát sme zistili, že celkovo počas nepokojov stratilo život 2034 ľudí, čo vychádza v priemere 1 stratený ľudský život na 10 nepokojov. Počas protestov prišlo za 7 rokov 109 ľudí, Z grafu možno vydedukovať mierny klesajúci trend, ale nakoľko sú dáta len z minulých 8 rokov, nie je trend veľmi výpovedný.

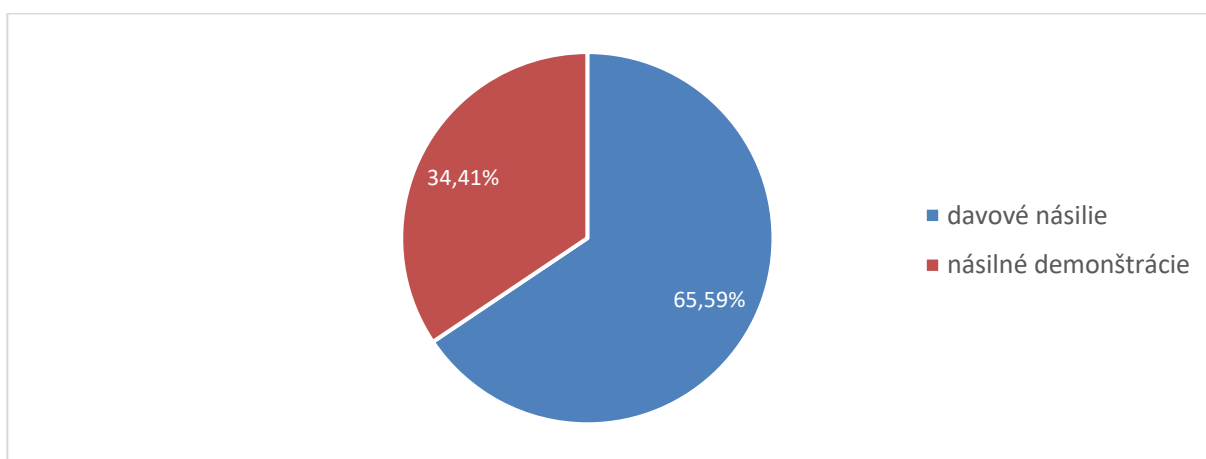
Graf 7: Počet nepokojov a protestov v Indii od roku 2016

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (acleddata, 2024)

Z dát sme mohli ešte kategorizovať nepokoje na „davové násilie“ a „násilné demonštrácie“. Pod davovým násilím si môžeme napríklad predstaviť pouličné konflikty medzi hinduistami a moslimami alebo aj násilie voči politikom alebo sympatizantom nejakej politickej strany. Násilné demonštrácie môžu byť napríklad násilné potýčky študentov alebo pracovných únií, prevažne s nejakým úmyslom či odkazom. Na grafe č. 8, ktorý znázorňuje podiel spomínaných 2 kategórie, je jasne vidieť, že davové násilie prevažuje so 65% nad násilnými demonštráciami.

Graf 8: Podiel davového násilia a násilných demonštrácií na nepokojoch

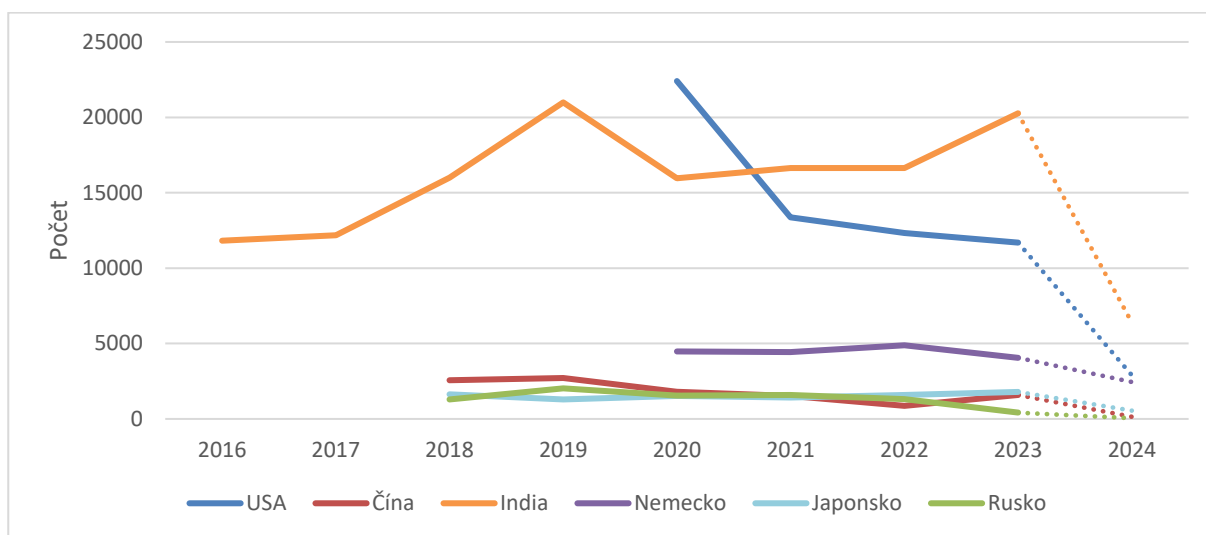

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (acleddata, 2024)

Pre lepšie pochopenie rozdielu medzi protestmi a nepokojmi, ACLED definuje nepokoje ako verejnú demonštráciu spontánne vytvorenej skupiny používajúcej násilie, na rozdiel od protestu, ktorý by mal byť organizovaný a vedený v pokoji.⁵¹

Získane údaje a vytvorené grafy by nemali žiadnu výpovednú hodnotu, ak by sme ich neporovnali s inými krajinami a mocnosťami. Porovnanie vidíme na grafe č. 9. Z prvého pohľadu sa zdá, že India je na tom najhoršia z vybraných krajín ale treba brať do úvahy aj to, že aký politický režim je v ostatných krajinách a koľko obyvateľov v nich žije. Taktiež treba brať do úvahy, že inštitúcia ACLEDDATA získava informácie prevažne od novin a tlačových agentúr. Ale aj s tým má India veľký náskok pred Ruskom, Čínou, Japonskom a Nemeckom.

Graf 9: Porovnanie počtu vnútroštátnych konfliktov medzi krajinami

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (acleddata, 2024)

⁵¹ ACLED. 2024. Riots & Protests and Strategic Developments. Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). s. 2. Dostupné online: <https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2017/12/Riots-and-Protests-and-Strategic-Developments_FINAL.pdf>

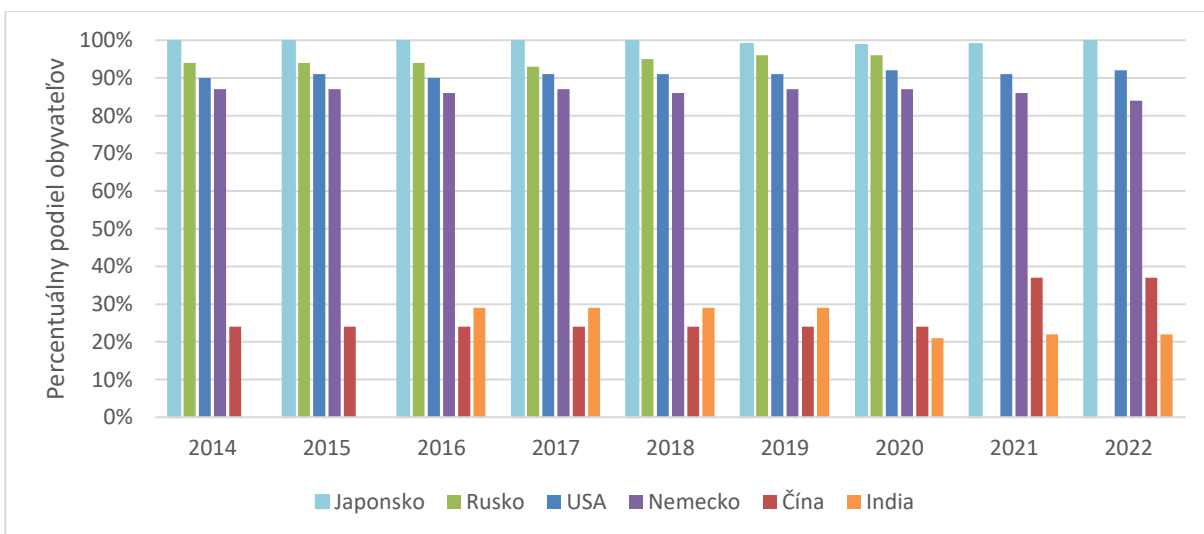
3.2. Vzdelanie

Tento ukazovateľ je veľmi dôležitý z viacerých dôvodov. Ako jeden z nich môže byť to, že je z časti súčasťou HDI (Human Development Index), konkrétne parameter priemerný počet rokov vzdelávania. Ten máme zobrazený na grafe č. 11. Ako ďalší dôvod, môžeme spomenúť, že vzdelanie obyvateľstva má neskutočne mnoho výhod. Povedali by sme, že je katalyzátorom celkového napredovania krajiny. Vzdelaní ľudia by mali prispievať k inováciám a k technologickému pokroku. Vzdelaní ľudia by mali mať menší sklon k násiliu a kriminalite. Takisto, by mali byť aj ich rozhodnutia logickejšie a rozumnejšie. To všetko smeruje k ekonomickému pokroku a napredovaniu celej krajiny.

Existuje mnoho alternatív ako vyobraziť ukazovateľ vzdelania. My sme si vybrali 3 štatistiky, ktoré pomôžu pri porovnávaní vybraných/mocností.

Ako prvú štatistiku sme zvolili percentuálny podiel ľudí s vyššie dosiahnutým vzdelaním ako je primárne. Hovorí nám to o tom, aké percento ľudí z krajiny má dokončené sekundárne alebo terciárne vzdelanie. Dáta sú z oficiálneho webu OECD, ktorý ich používa na vytvorenie HDI. Takže, veríme, že sú tieto dáta dôveryhodné a výpovedné. Ak sa pozorne pozrieme na graf č. 10 uvidíme už spomínaný podiel ľudí s dosiahnutým sekundárnym alebo terciárnym vzdelaním. Bohužiaľ, India ani Rusko nie sú členmi OECD, čiže ich dáta neboli konzistentné ako práve u členov. Ak, porovnáваме vyspelé krajiny ako USA, Japonsko a Nemecko s rozvíjajúcimi krajinami ako je India a Čína, vidíme obrovský rozdiel. Ale na rozdiel od Indie, u Číny vidíme aspoň mierny rast v tejto metrike. U Indie, vidíme dokonca mierny pokles.

Graf 10: Percentuálny podiel ľudí s vyššie dosiahnutým vzdelaním ako primárne

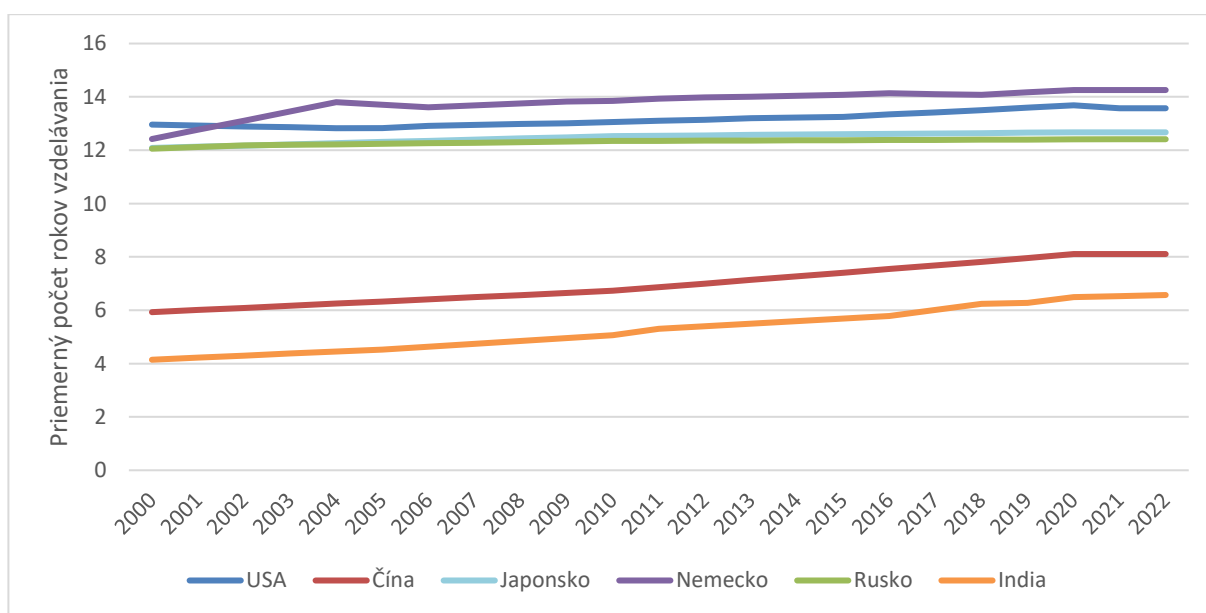
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (OECD, 2024)

Musíme brať do úvahy, že dané údaje sú v percentách. Ak, si ich prepočítame na absolútne čísla dostaneme 316 miliónov ľudí ($1\,437\,000\,000 * 0,22$). Ku predstave, Nemecko má 83 miliónov občanov⁵², Japonsko má 122 miliónov⁵³ a USA má 341 miliónov.⁵⁴

Hoci má India malý podiel občanov so sekundárnym alebo terciárnym vzdelaním, ich absolútny počet je niekoľko násobne väčší ako populácia Nemecka alebo Japonska.

So spomínanou štatistikou priamo súvisí ďalšia, druhá štatistika – priemerný počet rokov vzdelania. Ako sme už spomínali, je súčasťou HDI, spolu s odhadovaným počtom rokov vzdelania. Súvislosť odôvodňujeme tým, že s väčším počtom rokov vzdelania stúpa aj podiel vyššie vzdelaných ľudí. Aj keď, na grafe č. 11 síce vidíme, že Nemecko má z vybraných krajín najvyšší počet rokov, na grafe č. 10 vidíme, že zaostáva za Japonskom a Ruskom. Čiže, táto štatistika by mohla priniesť iný uhol pohľadu na vzdelanie v krajinách. Pre Indiu je z grafu č. 11 vidieť, že priemerný počet rokov sa od roku 1990 viac ako zdvojnásobil, a zároveň si udržiava rozdiel od Číny, ktorá je označovaná za superveľmoc č. 2.

Graf 11: Priemerný počet rokov vzdelávania medzi krajinami

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (United Nations Development Programme HDR, 2024)

Ako sme spomenuli, India má síce malý podiel vyššie vzdelaných obyvateľov, ale ich absolútny počet je enormný. To je z kvantitatívneho uhľa pohľadu. Vďaka našej tretej štatistike – výsledky harmonizovaných testov, vieme vzdelanie medzi krajinami posúdiť aj

⁵² WORLD METERS. 2024. Germany population. WORLD METERS, 2024. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/germany-population/>>

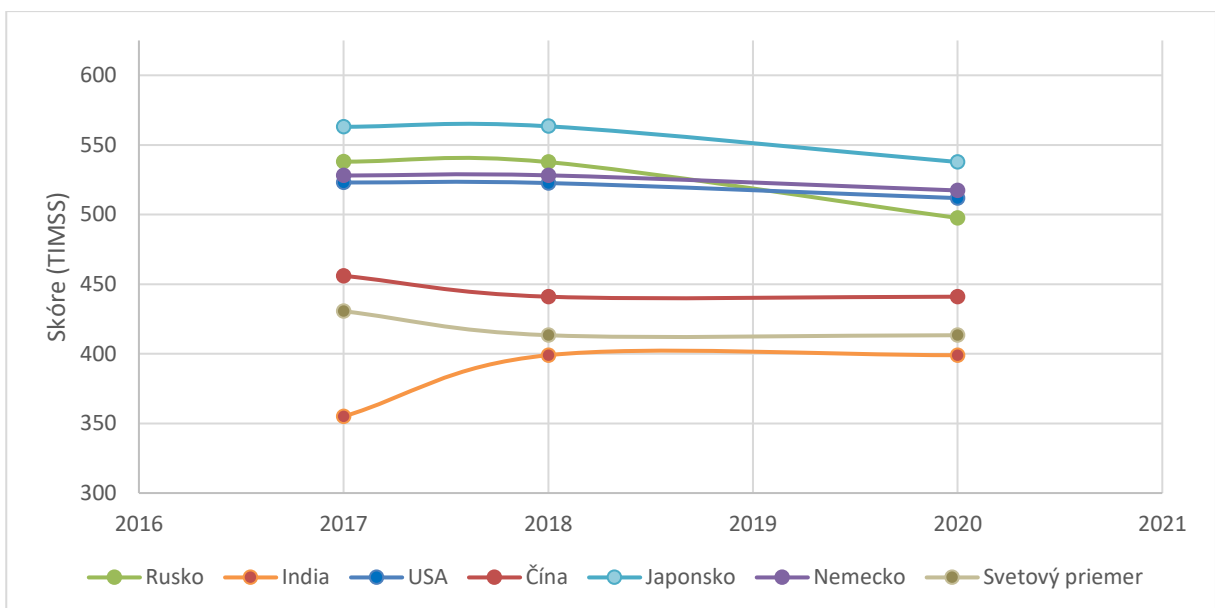
⁵³ WORLD METERS. 2024. Japan population. WORLD METERS, 2024. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/japan-population/>>

⁵⁴ WORLD METERS. 2024. United States population. WORLD METERS, 2024. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/us-population/>>

kvantitatívne. Harmonizované testy zodpovedali štandardu TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study). Tie testujú žiakov v 4. a v 8. ročníku primárneho štúdia, a niekedy aj študentov posledného roku sekundárneho štúdia. V testoch je dolná hranica 300 bodov a horná 650 bodov.

Z grafu č. 12 je vidieť, že India sa nachádza tesne pod svetovým priemerom. Ako aj pri minulých štatistikách je umiestnená s veľkým odstupom od rozvinutých krajín. V tomto bode je zrejmé, že India si vynahrádza svoje nedostatky svojou veľkosťou, čiže svojou veľkou populáciou. Je pravdepodobné, že tak bude aj pri ďalších ukazovateľoch.

Graf 12: Výsledky harmonizovaných testov medzi krajinami

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (World Bank, 2024)

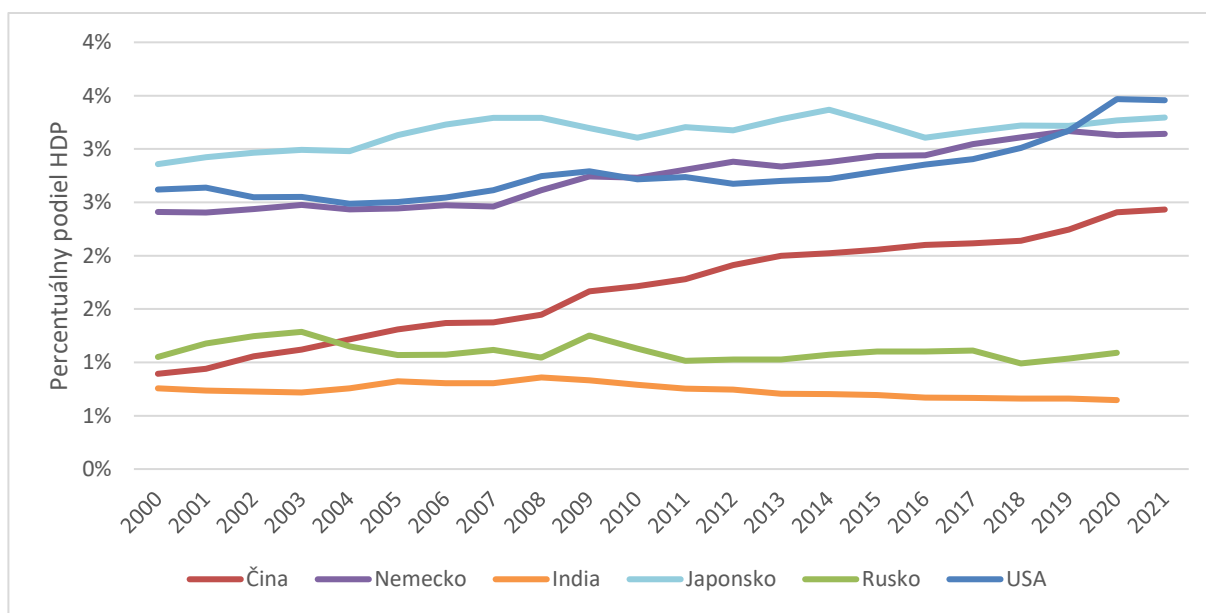
3.3. Inovácie a technológie

Tento ukazovateľ logicky nadväzuje na ukazovateľ vzdelania, keďže práve z vysokovzdelaných študentov sa stávajú výskumníci a odborníci. Pri tomto ukazovateli sme sa zamerali na výdavky na Research & Development (výskum a rozvoj), počet výskumníkov a počet patentov.

Prvý ukazovateľ máme zobrazený na grafe č. 13. Okrem toho, že zobrazuje výdavky na R&D ako percentuálny podiel HDP, tak nám môže ilustrovať ako jednotlivé krajiny prioritizujú výskum a rozvoj. Nato aby sme to dosiahli, sme použili jednotku % HDP.

Z grafu je vidieť, že krivka výdavkov Indie a Číny rapídne konvergujú, a to kvôli rastu čínskych výdavkov. Tie rastú spolu s ďalšími vybranými krajinami okrem Ruska. Už len z toho titulu, že používame tento ukazovateľ ako determinant pre vznik ekonomickej superveľmoci, mu pripisujeme veľkú váhu pre budúce smerovanie ekonomiky.

Graf 13: Výdavky na Research & Development ako percentuálny podiel HDP

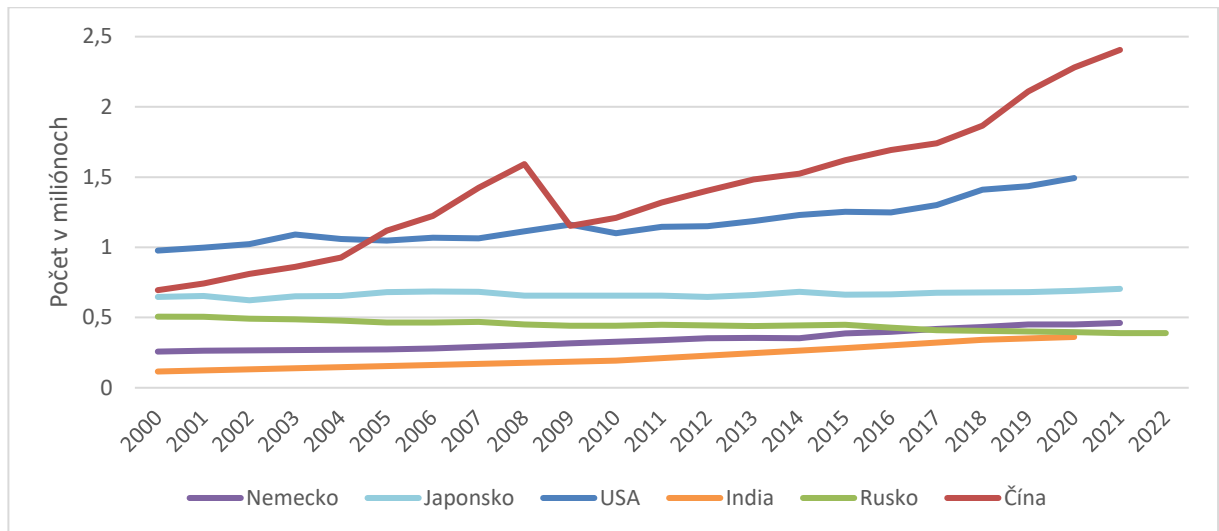
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (World Bank, 2024)

Aj keď, je z grafu č. 13 vidieť pokles výdavkov Indie, treba vziať do úvahy ich rastúce HDP. Z toho vyplývajú, by mali ich výdavky na R&D v absolútnych číslach rásť. To ale neospravedlňuje nízky podiel na HDP, napríklad Číne rastie podiel na HDP a zároveň má aj vyššiu rast HDP ako sme si mohli všimnúť v teoretickej časti.

Počet výskumníkov závisí teoreticky predovšetkým od výdavkov na R&D, keďže práve tie im poskytujú príležitosť a priestor na výskum. Na grafe č. 14 je zobrazený, už spomínaný absolútny počet výskumníkov vybraných krajín. Vyniká z nich čínska krivka, ktorá by mala potvrdzovať naše predchádzajúce tvrdenie, keďže medzi grafom č. 14 a č. 13 sledujeme jasnú

koreláciu, alebo až kauzalitu. U Indie sledujeme mierne rastúci trend, ktorý dobieha Nemecko, Rusko a Japonsko v počte výskumníkov. Ale, ak by sme použili kvalitatívnu štatistiku ako napríklad výskumníci/obyvatelia, tak by bol medzi nimi obrovský rozdiel, keďže India má mnohonásobne väčšiu populáciu. Ak, porovnáme Čínu a Indiu, ktorých populácie sú si najviac podobné veľkosťou, tak zistíme, že rast Číny je oveľa rýchlejšie ako Indie, čo môže mať za následok práve rozdiel výdavkov na R&D.

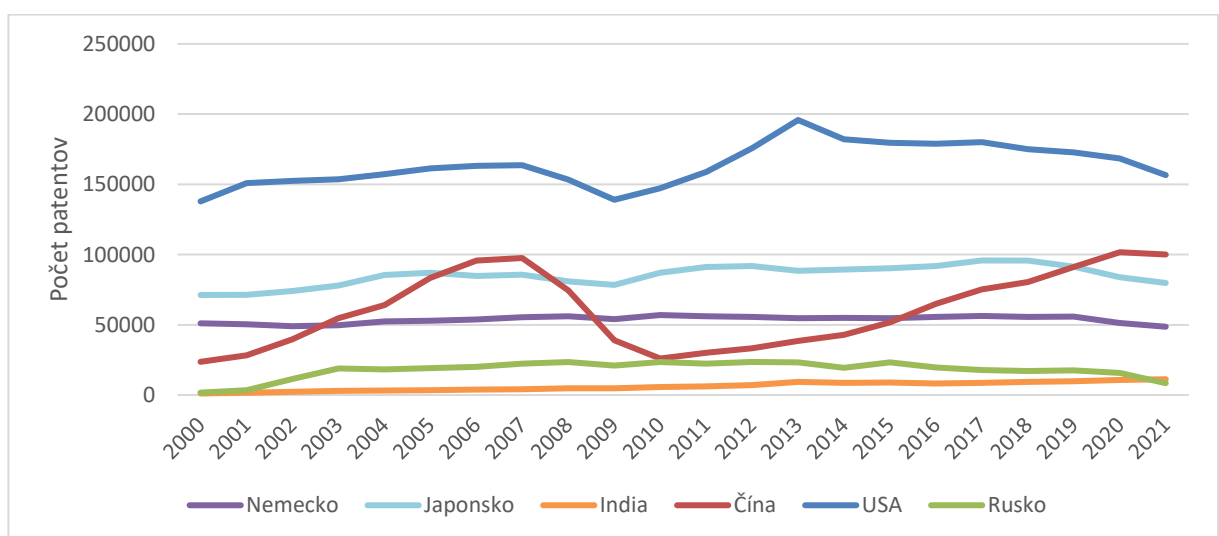
Graf 14: Absolútny počet výskumníkov medzi krajinami

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (OECD, 2024)

Ak, by sme chceli určitou formou vyjadriť výsledky výskumníkov alebo celkovo R&D, tak najideálnejším spôsobom, by bolo cez počet patentov. Tie máme vyobrazené na grafe č. 15. Vidíme na ňom veľký náskok USA, následne sú rovnomerne umiestnené ostatné vybrané krajiny. Na posledné miesto sa nedávno umiestnilo Rusko s nevelkým rozdielom od Indie.

Graf 15: Počet registrovaných patentov vo vybraných krajinách

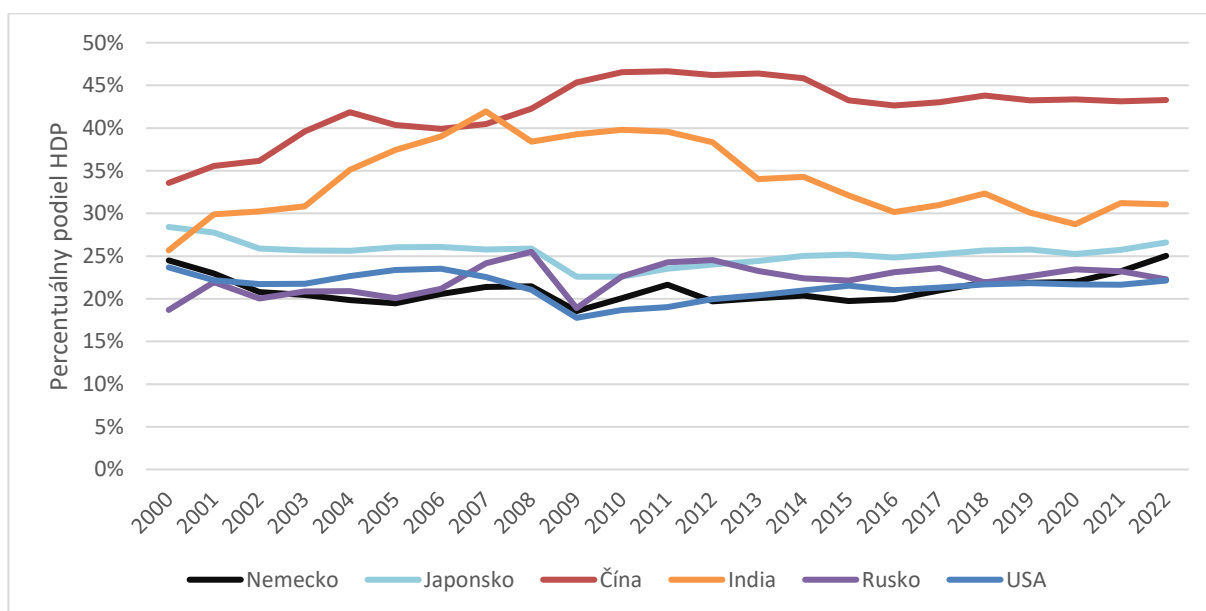
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (OECD, 2024)

3.4. Infraštruktúra a investície

Tento ukazovateľ pozostáva z troch metrík. Prvou sú hrubé domáce investície vyjadrené ako podiel HDP, kde porovnáme ich vývoj medzi vybranými krajinami. Druhou metrikou sú priame zahraničné investície vyjadrené ako podiel na celkovom objeme svetových investícií. A tretou metrikou je index výkonnosti logistiky, označovaný ako LPI.

Hrubé domáce investície sú, ako už aj z grafu vidíme, významné pre ekonomiku ako aj pre ekonomický rast. Hrajú dôležitú rolu predovšetkým v rozvíjajúcej sa ekonomike, keďže zväčšujú výrobnú kapacitu, ktorá by mala viesť k rastu HDP. Na grafe č. 16, máme práve zobrazené hrubé domáce investície ako podiel medzi vybranými krajinami. Vidíme na ňom, že Čína má prvenstvo s 43% za rok 2022, od roku 2000 pritom jej podiel narástol o 9 percentuálnych bodov. Druhú priečku obsadila India s 31% za roku 2022. Ostatné vybrané krajiny dosahovali podiely v rozsahu 21% až 26%. Tieto údaje, by mohli potvrdiť naše tvrdenie, že hrubé domáce investície sú typické predovšetkým pre rozvojové krajiny, v našom prípade pre Indiu a Čínu.

Graf 16: Hrubé domáce investície ako percentuálny podiel HDP

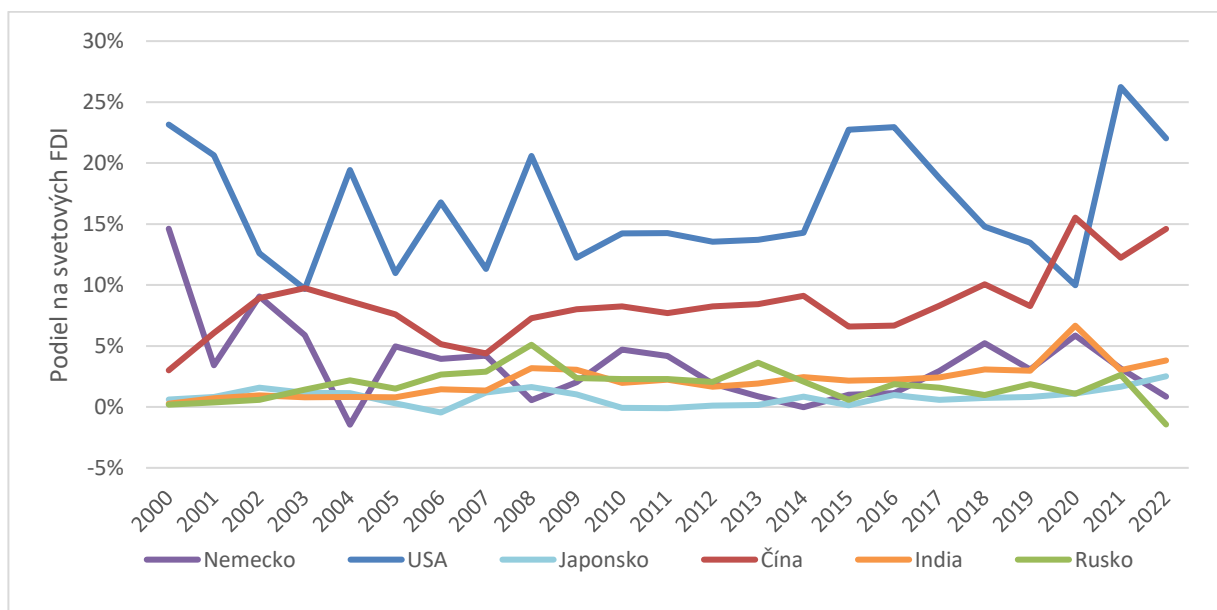
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (World Bank, 2024)

Na tému investície nadväzujú priame zahraničné investície (FDI – Foreign Direct Investments). Tie predstavujú investovaný kapitál z domácej krajiny do zahraničnej krajiny. Z pohľadu zahraničnej krajiny to znamená prílev kapitálu, technológií a odborných znalostí, ktoré sú esenciálne pre inovácie, technologický pokrok a koniec koncov pre ekonomický rast.

Priame zahraničné investície máme zobrazené na grafe č. 17. Vidíme na ňom, že z vybraných krajín prúdi najviac investícií zo zahraničia do USA, s podielom 22%

z celkových investícií za rok 2022. Toto prvenstvo si môžeme odôvodniť veľmi rozvinutým finančným systémom, ktorý vytvára prosperujúce prostredie napríklad pre akciový trh. Na druhom mieste sa nachádza Čína so 14% za rok 2022. U Číny je na grafe vidieť rastúci trend, ktorý začal tesne pred veľkou hospodárskou krízou. U ostatných vybraných krajinách vidíme stály trend na úrovniach 0% až 5%. Z roku 2020 na rok 2021 si môžeme u USA všimnúť rapídny nárast v investíciách, zmena predstavovala 16 percentuálnych bodov. Predpokladáme, že je to v dôsledku technologického boomu, ktorý zažíval americký akciový trh ako následok COVID-19 pandémie. Ten rozhodne pritiahol investorov z celého sveta, ktorí sa chceli podieľať na kapitálových ziskoch. Na druhej strane, z roku 2021 na rok 2022 si môžeme u Ruska všimnúť silný pokles v hodnote 4 percentuálnych bodov. Domnievame sa, že pokles v investíciách nastal ako reakcia zahraničných investorov a krajín na Rusko-Ukrajinskú vojnu, ktorá začala na začiatku roku 2022. Čo sa týka Indie, tá mala v roku 2022 podiel na svetových investíciách len necelé 4%.

Graf 17: FDI vybraných krajín ako percentuálny podiel svetových FDI

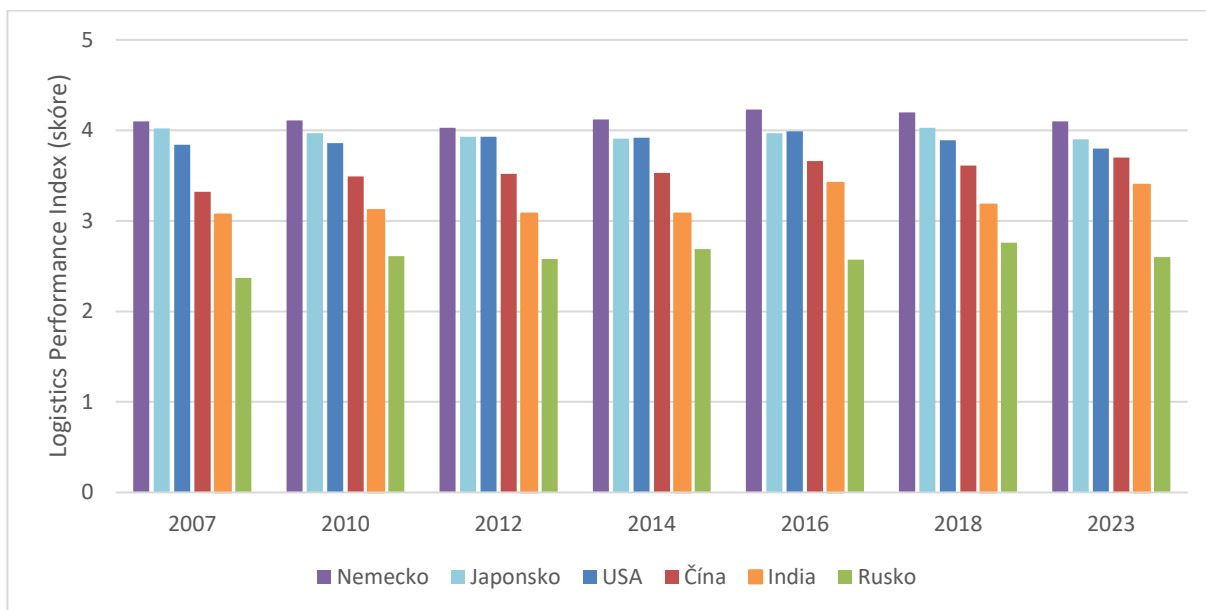

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (UN Conference on Trade and Development, 2024)

Ďalšou a poslednou metrikou je Logistics Performance Index (LPI), v preklade Index výkonnosti logistiky. Zverejňuje ho World Bank na základe dotazníkov a tzv. tvrdých dát. Index vypovedá o efektívnosti a výkonnosti logistiky v krajinách, kde 5 je najvyššia skóre a 0 najnižšie. Zameriava sa na faktory ako je kvalita infraštruktúry, colná efektívnosť alebo včasnosť a kvalita logistických služieb. Vysoká kvalita infraštruktúry a logistiky stavia pevné základy pre prosperujúcu ekonomiku a obchod.

Index výkonnosti logistiky máme zobrazený na grafe č. 18. Nemecko, známe svojou efektívnosťou, sa umiestnilo na 1. priečke. Od roku 2007 si udržuje skóre niečo nad 4 bodmi z 5. Hneď za Nemeckom je umiestnené Japonsko známe svojimi pracovitými občanmi. Od roku 2007 si udržuje pozíciu okolo 4 bodov. Podobne je na tom USA, ktoré si od Japonska od roku 2007 udržuje minimálny odstup. U Číny a Ruska je od roku 2007 vidieť mierny nárast výkonnosti logistiky. Na poslednej priečke z vybraných krajín sa nachádza Rusko, ktoré si udržuje výkonnosť medzi 2 až 3 bodmi.

Graf 18: Logistics Performance Index (LPI)

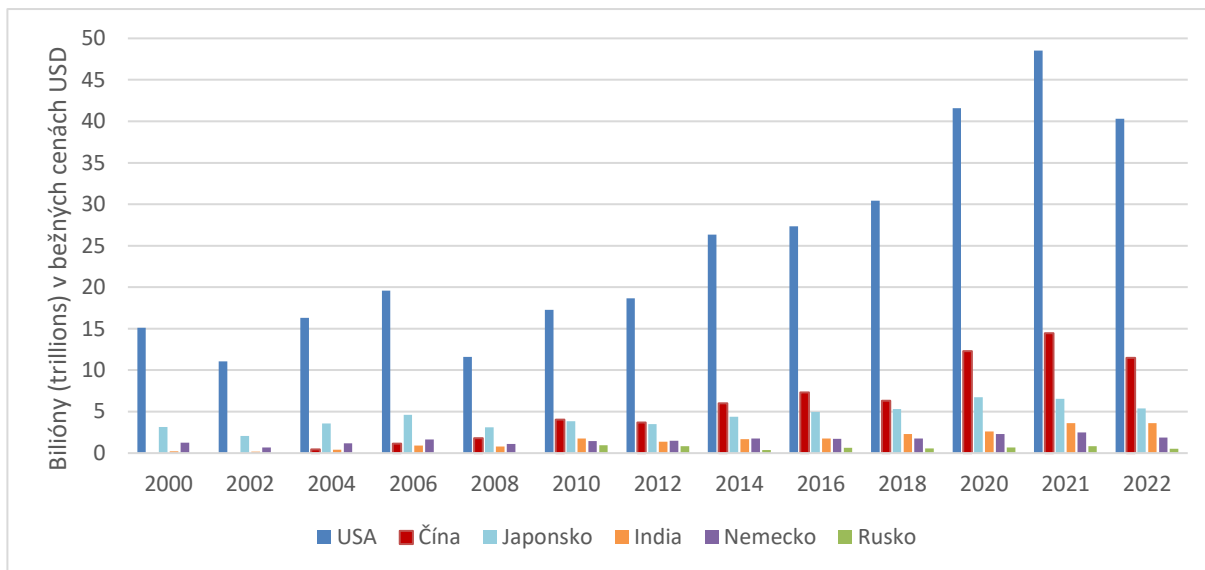
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (World Bank LPI, 2024)

3.5. Finančné centrum

Pri tomto ukazovateli sa budeme snažiť vyhodnotiť úroveň rozvoja finančných trhov medzi vybranými krajinami a ich veľkosť. Poslúžia nám pri tom dve metriky. Trhová kapitalizácia domácich akciových spoločností a objem zobchodovaných akcií. Tento ukazovateľ čiastočne nadväzuje na ukazovateľ investícií (a infraštruktúry). Dobre fungujúci trh poskytuje kvalitné a ľahko dostupné informácie, čo znižuje transakčné náklady a zefektívňuje alokáciu zdrojov. V ekonomikách s nízkou úrovňou finančného systému dominujú komerčné banky, kým v ekonomikách s vyššou kvalitou finančného systému sú efektívnejšie akciové trhy. V spojení s otvorenou ekonomikou, s právnou ochranou akcionárov a s prívetivou makroekonomickou politikou sa stáva takýto akciový trh veľmi lákavý pre domácich ale aj zahraničných investorov.

Na grafe č. 19 máme zobrazenú trhovú kapitalizáciu domácich akciových firiem vo vybraných krajinách. Vypočíta sa vynásobením počtu akcií s hodnotou jednej akcie. Na grafe vidíme, že USA obsadzuje prvenstvo s vysokým náskokom. V roku 2000 bola trhová kapitalizácia domácich akciových firiem 15 biliónov USD a v roku 2022 40 biliónov. V priebehu času vidíme aj určité výkyvy. Pokles z 2000 na 2002 sa dá vysvetliť prasknutím dot-com bubliny. Ďalší pokles z 2006 na 2008 sa dá vysvetliť, už spomínanou, veľkou hospodárskou krízou. Nárast trhovej kapitalizácie si môžeme všimnúť v rokoch 2020 a 2021, ktorý bol pravdepodobne zapríčinený rastom akcií technologických firiem po COVID-19 prepade. Okrem rastu USA vidíme na grafe stabilný rast trhovej kapitalizácie Číny. V roku 2003 predstavovala jej kapitalizácie len 0,5 bilióna USD, pričom v roku 2022 to bolo už 11 miliárd USD. U Indie síce vidíme na grafe minimálny rast, no v číslach je ho poznať o niečo viac. V roku 2000 predstavovala kapitalizácie akciových spoločností len 0,1 bilióna USD, v roku 2020 už mala hodnota 3,6 bilióna USD. Ak si dáme veľkosť akciového trhu Indie do pomeru s čínskym, zistíme, že je 3-krát väčší. V pomere s americkým akciovým trhom je indický menší viac ako 11-krát.

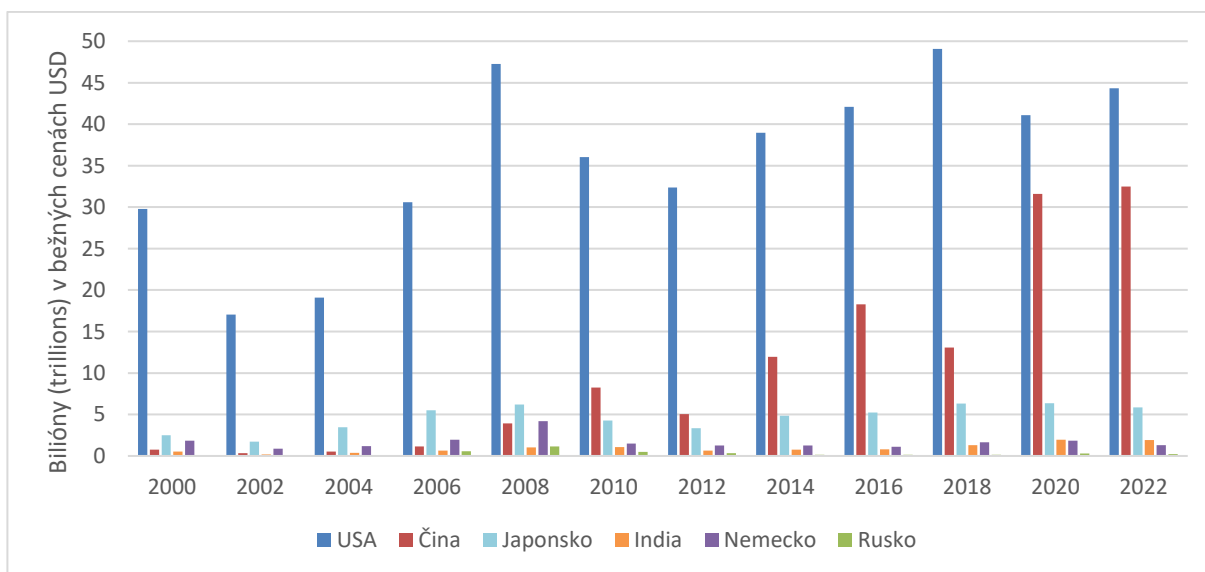
Graf 19: Trhová kapitalizácia domácich akciových spoločností

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (The World Federation of Exchanges, 2024)

Druhá metrika, ktorou je celkový objem zobchodovaných akcií, môže naznačovať aká dynamika a pohyb je na daných akciových trhoch, ako aj ich veľkosť. Na grafe č. 20 si môžeme všimnúť znovu dominanciu USA, no už nie s takým náskokom ako pri trhovej kapitalizácii. Celkový objem zobchodovaných akcií v USA sa hýbe medzi 30 až 50 biliónmi USD. V rokoch 2020 a 2022 vidíme rekordne malý rozdiel medzi USA a Čínou. Tá mala v roku len 0,7 bilióna USD zobchodovaných akcií, pričom v roku 2022 mala až 32 biliónov. Za 22 rokov sa jedná o viac ako 42 násobok. Za rovnaké obdobie India svoj objem zobchodovaných akcií ani nie 4 násobila.

Graf 20: Celkový objem zobchodovaných akcií

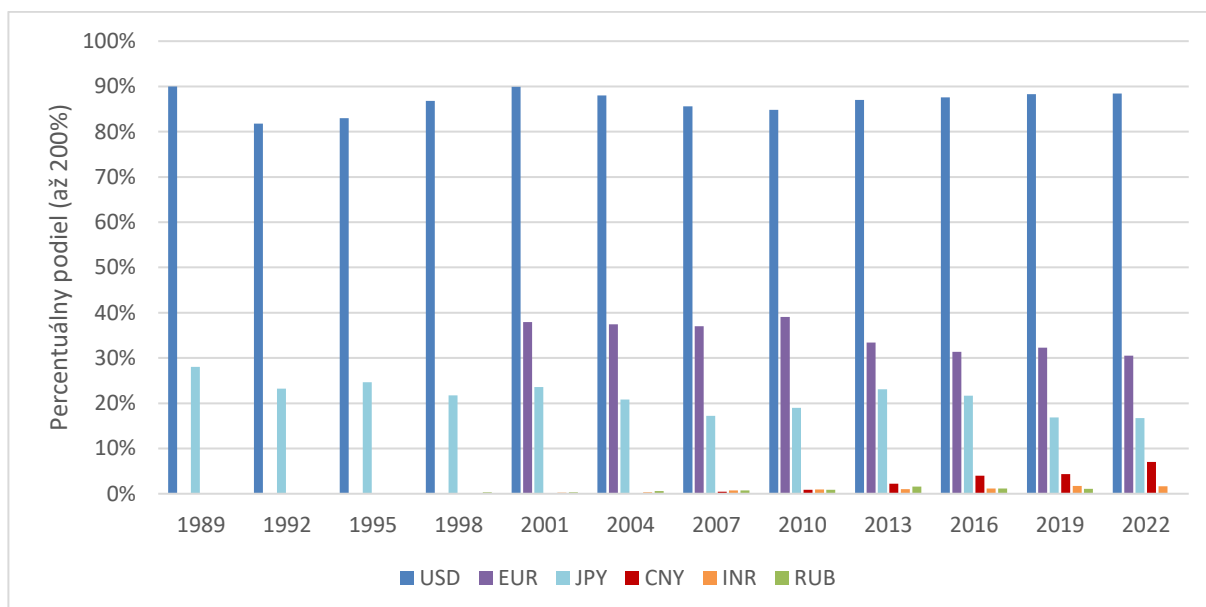
Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (The World Federation of Exchanges, 2024)

3.6. Status rezervnej meny

Pri tomto ukazovateli skúmame do akej miery slúži mena krajín ako svetová rezervná mena. Rozhodli sme sa ho skúmať pomocou dvoch grafov či metrík. Prvou je podiel mien na obrate devízových trhov a druhou metrikou je podiel mien na devízových rezervách. Podiel jednotlivých mien krajín na obrate devízových trhov je zobrazený na grafe č. 21, a je vyjadrený ako percentuálny podiel na celkovom objeme obchodov. Hovorí o tom, v akých menách sa obchodovali devízové nástroje na Over The Counter (OTC) devízových trhov.

Na spomínanom grafe vidíme, že americký dolár (USD) dominuje v objeme obchodov. V roku 2022 dosahoval skoro 80% z celkových 200%. Nakoľko sú pri devízových obchodoch vždy prítomné dve meny tak ich vykazovanie sa zdvojnásobuje, preto je celková hodnota až 200%. Po USD, s veľkým rozdielom, dosahuje najvyššie hodnoty euro (EUR), s hodnotou v roku 2022 niečo cez 30%. Ďalšie meny vybraných krajín ako je japonský yen (JPY) a čínsky jüan (CNY), známy aj ako renminbi (RMB), sa umiestnili s rovnomerným odstupom za eurom. Posledné meny indická rupia (INR) a ruský rubel' (RUB) sa umiestnili na úplnom konci z vybraných mien za rok 2022 s hodnotami 2% pre indickú rupiu a 0% pre ruský rubel'. Pozerajúc sa na trend na grafe, by sme mohli vyhodnotiť, že meny krajín, ktoré sú označované ako emerging markets⁵⁵ si pripisujú každým rokom malý podiel na obrate devízových trhov.

Graf 21: Podiel jednotlivých mien na obrate na devízových trhoch⁵⁶

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (Bank for International Settlements, 2024)

⁵⁵ Rozvíjajúca sa alebo rozvojová krajina

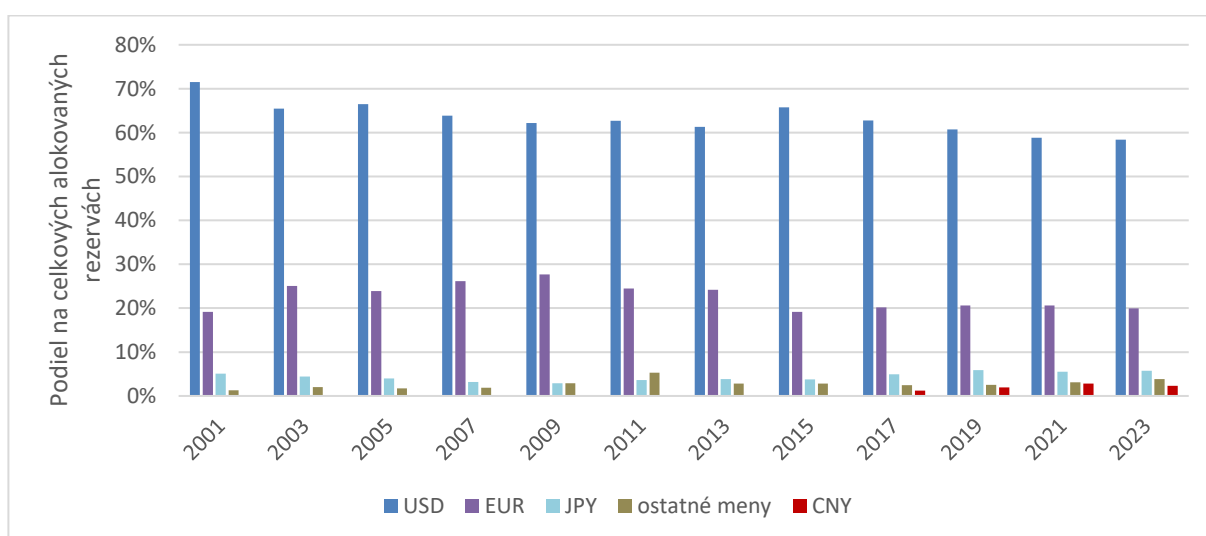
⁵⁶ Keďže pri devízových transakciách sú vždy 2 meny tak ich vykazovanie sa 2-násobuje. Preto celková hodnota predstavuje 200%

Ako druhú metriku sme si vybrali už spomenutý podiel mien na devízových rezervách. Ten hovorí o tom, koľko percent tvoria jednotlivé meny z celkových svetových devízových rezerv. Faktorov, ktoré ovplyvňujú výber meny do devízových rezerv je mnoho, ale medzi hlavné môže patriť, aj to aké má krajina ekonomické vzťahy s ostatnými krajinami, alebo podľa toho, v akých menách sa uskutočňujú medzinárodne transakcie. Nesmieme zabudnúť aj samotné vlastnosti meny, ktoré sa odvíjajú predovšetkým od menovej politiky krajiny alebo centrálnej banky emitenta.

Podľa grafu č. 22, na ktorom je zobrazený práve spomínaný podiel jednotlivých mien na alokovaných devízových rezervách, vidíme, že ako pri grafe č. 21, dominuje americký dolár (USD) nad ostatnými menami. Z tohto faktu, by sa dalo vyvodiť, že americký dolár (USD) je najväčšia svetová rezervná mena. Dedukovaním, by sa dalo povedať, že väčšina medzinárodných transakcií je denominovaná v USD, krajiny a finančné inštitúcie vkladajú najviac viery do USD, a teda aj do tvorcov menovej politiky USA. Z týchto dôvodov je ukazovateľ rezervnej meny silný determinant v otázke, či sa krajina stane svetovou ekonomickou superveľmocou. Na druhej strane sú krajiny a organizácie, ktorých záujmoch nie je, aby bol americký dolár svetovou (rezervnou) menou. Jedná sa o krajiny BRICS ako aj o samotnú organizáciu. Jeden z hlavných cieľov organizácie je dedolarizácia svetového obchodu a uprednostňovanie domácich mien v zahraničných platbách.

Na grafe č. 22, nehl'adiac na USD, má relatívne veľký objem na devízových rezervách aj euro. Myslíme si, že to je hlavne kvôli veľkosti eurozóny a jej obchodným partnerom. Japonský yen, čínsky jüan a ostatné meny krajín, vrátane indickej rupie, dosahujú relatívne nízke podiely na devízových rezervách, hoci vidíme malý rast v posledných rokoch.

Graf 22: Podiel jednotlivých mien na alokovaných devízových rezervách

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (IMF, 2024)

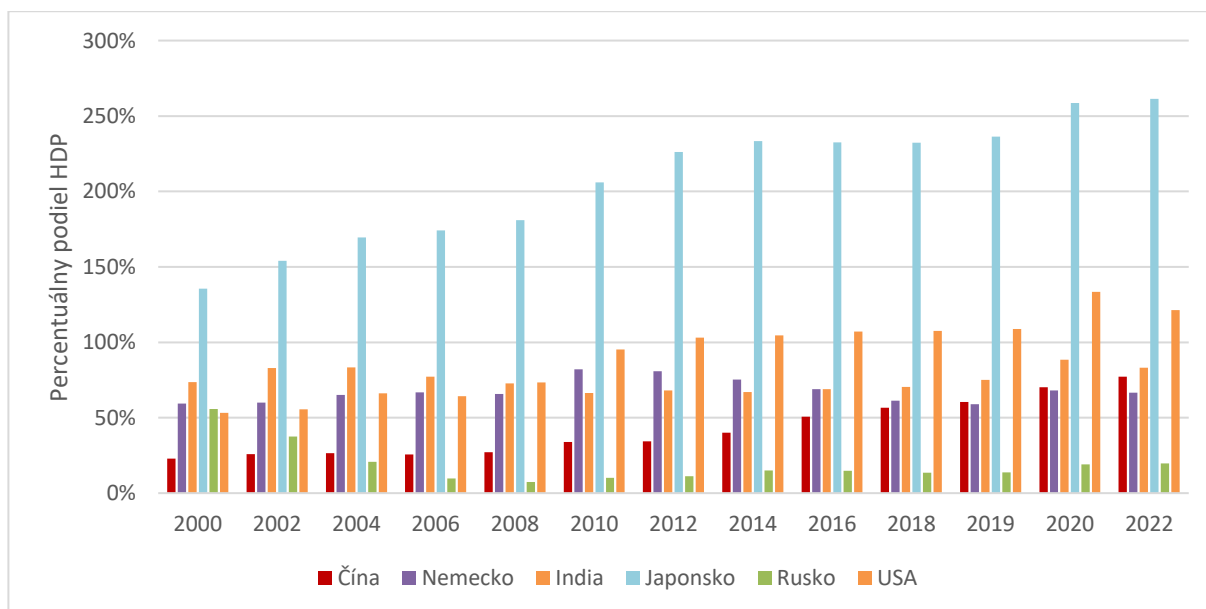
3.7. Dlhové zaťaženie

Ukazovateľ dlhové zaťaženie si rozdelíme na 3 časti: veľkosť dlhu verejnej správy, výšku úrokov z verejného dlhu a úverový rating krajiny. Vďaka nim, by sme si mali vytvoriť predstavu v akej situácii sa krajina nachádza, a aké možnosti bude mať budúcnosti.

Výšku dlhu verejnej správy sme zobrazili na grafe č. 23. Pre zachytenie kvality údajov sme výšku dlhu vyjadrili v percentách HDP. Podiel verejného dlhu k HDP vo všeobecnosti predstavuje kľúčový ukazovateľ udržateľnosti verejných financií. Zmeny vo výške dlhu spôsobujú predovšetkým vládne deficity minulých období.

Na grafe sú vidno extrémne hodnoty dlhového zaťaženia Japonska, tie v roku 2022 predstavovali až 261% HDP. Druhé najvyššie hodnoty dosahuje USA, v 2022 predstavovali 121% HDP. Na druhej strane extrém stojí Rusko s hodnotou za rok 2022 len necelých 20%. Ostatné krajiny – Čína, Nemecko a India si udržiavajú veľkosť dlhu v relatívnej norme, v okolí 70%. Nemecko je známe svojou dlhovou zodpovednosťou, čiže by to mohla byť dobrá správa pre Indiu, keďže dosahujú podobné úrovne. Nízky podiel dlhu k HDP by mohlo pre Indiu tiež znamenať, že má dostatočný priestor pre financovanie budúcich vládnych deficitov alebo aj stimulovanie rastu HDP. Je očakávané, že HDP Indie bude niekoľko rokov rásť približne 5% ročne, to by malo spomínaný podiel ešte znižovať, čím sa bude vytvárať ešte väčší priestor, za predpokladu, že verejný dlh nebude stúpať ešte väčším tempom.

Graf 23: Podiel dlhu verejnej správy na HDP medzi krajinami

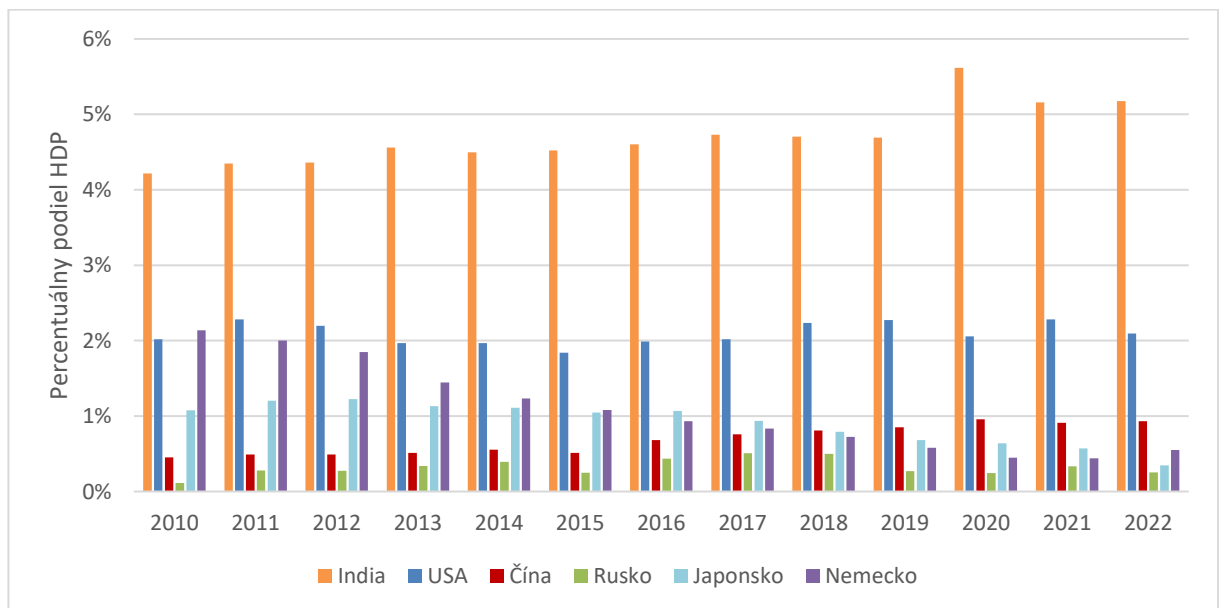

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (IMF, 2024)

Ukazovateľ úrokov z verejného dlhu meria čisté úrokové platby uskutočnené verejnou správou krajiny z jej nesplateného dlhu v pomere k jej ekonomike. Ukazovateľ vyjadruje mieru, do akej záväzky vlády v oblasti dlhovej služby zaťažujú ekonomiku a celkové fiškálne zdravie. Vysoký pomer platieb vládnych úrokov k HDP naznačuje, že splácanie vládneho dlhu je v pomere k veľkosti ekonomiky nákladné, čo môže obmedzovať zdroje dostupné na iné priority verejných výdavkov. Naopak, nízky pomer platieb úrokov k HDP naznačuje, že dlhové zaťaženie vlády je lepšie zvládnuteľné.

Na grafe č. 24 máme zobrazený práve tento ukazovateľ. Ako prvé si môžeme na grafe všimnúť, že India dosahuje niekoľko násobné voči ostatným krajinám. A pri tom jej podiel verejného dlhu k HDP je na relatívne nízkej úrovni. Ku roku 2022 predstavovala jej hodnota 5,2% oproti roku 2010, kde dosahovala 4,2%. U ostatných krajinách vidíme stály alebo až klesajúci trend. Hlavnou príčinou prečo je obstarávanie indického dlhu tak nákladné, môže vysoká úroková miera na dlhu a záväzkoch. Na druhej, v prípade Japonska, ktoré má veľkosť verejného dlhu 261% HDP, by znamenalo, že má veľmi nízke úrokové miery na splácanom dlhu, keďže jeho podiel výdavkov na úroky v roku 2022 činil len 0,3% HDP.

Graf 24: Úroky z verejného dlhu ako podiel HDP

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (UN Conference on Trade and Development, 2024)

Na cenu obstarania úveru, či všeobecne dlhu, priamo vplýva úverový rating krajiny. Tie poskytujú ratingové agentúry ako S&P, Fitch a Moodley's. Na základe finančnej situácie a schopnosti krajiny splácať svoje dlhy vo celej výšky a v čase. Ratingy bývajú zväčša rozdelené do investičného a špekulačného stupňa. Krajiny ohodnotené investičným stupňom sú spájané s nízkym rizikom a s kvalitnými dlhovými inštrumentami. U krajín, ktoré sa

nachádzajú v špekulačnom stupni je vyššia šanca, že nebudú schopné splácať svoje dlhy v čase a v plnej hodnote. Preto sú nútené emitovať napríklad dlhopisy s vyššou úrokovou mierou, ktoré zdražia obstarávanie dlhu. Ratingové agentúry dávajú k samotnému ratingu aj výhľad do budúcnosti. Zvyknú byť stabilné, pozitívne alebo negatívne.

Obrázok 2: Úverové ratingy rozdelené podľa agentúr a stupňov

	S&P	Moody's	Fitch	
Investment Grade	AAA	Aaa	AAA	Credit Risk ↓
	AA	Aa	AA	
	A	A	A	
	BBB	Baa	BBB	
Speculative Grade	BB	Ba	BB	
	B	B	B	
	CCC	Caa	CCC	
	CC	Ca	CC	
	C	C	C	
	D	D	D	

Zdroj: wallstreetprep.com, 2024

Na tabuľke č. 2 máme najaktuálnejšie úverové ratingy krajín. Nemecko má absolútne najlepšie hodnotenia, po ňom nasleduje USA, ktoré má dve 2. najlepšie hodnotenia s pozitívnym výhľadom a jednu absolútne najlepšie. Čína a Japonsko majú 3. najlepšie ratingy s pozitívnym výhľadom. Rusko bolo naposledy ohodnotený v roku 2022, pravdepodobne kvôli vojne na Ukrajine. India je na hranici investičného stupňa, dokonca s negatívnym výhľadom. Jej zníženie ratingu, by mohlo znamenať zvýšenie úrokových sadzieb na dlhové nástroje a ešte viac zvýšiť, už tak vysoké výdavky na úroky.

Tabuľka 2: Úverový rating vybraných krajín

	USA	Nemecko	Rusko	India	Čína	Japonsko
S&P	AA+	AAA	CCC-	BBB-	A+	A+
Moody's	Aaa	Aaa	Ca	Baa3	A1	A1
Fitch	AA+	AAA	C	BBB-	A+	A

Zdroj: vlastné spracovanie, dáta (Moody's, S&P, Fitch, 2024)

3.8. Diskusia

Naša téma sa môže javiť ako aktuálna vďaka zmenám vo svetovej politike. Sme totiž svedkami presunu moci zo západnej hemisféry na východnú. Najlepším dôkazom je Čína, ktorá sa za pár desaťročí stala jednou zo svetových superveľmocí. Okrem Číny, sme mohli sledovať veľký rozmach v Južnej Kórei, a aktuálne v Indii. Vzhľadom na tieto skutočnosti, považujeme spracovanie tejto témy za užitočné.

Vďaka našim výsledkom, by mohli investori začať uvažovať nad kúpou akcií indických spoločností. Jedná sa pravdepodobne o najjednoduchšiu možnosť ako sa podieľať a profitovať na raste indickej ekonomiky. Ďalej, by sme touto prácou mohli zväčšiť povedomie o potenciálu Indie ako obchodného partnera pre slovenské, či zahraničné podniky. Ako príklad môže slúžiť Európska únia, ktorá iniciuje obchodné partnerstvá so spomínanou Indiou. Rast významu Indie nemusí byť len pozitívny, môže ohroziť moc viacerých krajín, aj nám blízkym.

Pri písaní tejto práce sme sa nestretli obdobnými prácami, preto nevieme porovnať metodológiu ani výsledky tejto práce s inými. Autorskou sebareflexiou si priznávame niekoľko nedostatkov, ako napríklad relatívne málo determinantov alebo tvorenie výsledkov len kvalitatívnou analýzou. Málo determinantov, by sme mohli z časti odôvodniť nedostatkom priestoru na ich analýzu, pritom si ale uvedomujeme potrebnú obsiahlosť pre určenie toho, či sa krajina stane svetovou superveľmocou alebo nie.

Vzhľadom na určené determinanty, a v porovnaní s vybranými krajinami sme zistili, že India sa umiestňuje najhoršie. V krátkodobom horizonte nepredpokladáme, že by India dobehla ekonomicky a politicky najmocnejšie krajiny sveta. V rámci nášho cieľa, kde máme zistiť či má India potenciál stať sa svetovou ekonomickou superveľmocou do konca storočia, zostáva približne 75 rokov. Za taký časový horizont sa môže udiť veľa udalostí, ktoré budú mať vplyv na populáciu, ekonomiku a politiku nie len Indie, ale aj krajín celého sveta. Preto si myslíme, že taký čas má India potenciál stať sa spomínanou superveľmocou, hlavne vďaka svojej populácii. Sme si plne vedomí, že India má pred sebou plno prekážok a výziev, preto chápeme aj odlišné a protichodné názory.

Záver

India sa javí s niekoľkými ďalšími krajinami ako kandidát pre svetovú ekonomickú veľmoc. V tejto práci sme si dali za úlohu vybrať a analyzovať niekoľko ekonomických a politických faktorov, či stane India spomínanou veľmocou do konca tohto storočia. Úprimne si myslíme, že na túto otázku nikto nevie zatiaľ spoľahlivo odpovedať. My sa aj napriek tomuto faktu pokúsime vyjadriť na túto otázku.

V teoretickej časti sme si objasnili fundamenty ako je populácia, ekonomika, zahraničné vzťahy, a menovú a fiškálnu politiku. V praktickej časti sme analyzovali vybraných sedem determinantov.

Prvým determinantom bol ukazovateľ vnútorného konfliktu, zistili sme, že India sa vzhľadom na počet protestov a nepokojov javí v porovnaní ostatnými hlavnými krajinami ako nepokojná. Prevláda v nej náboženské napätie medzi hinduistami a moslimami, vláda na čele s N. Módi nenaznačuje polepšenie v blízkej budúcnosti.

Druhým determinantom bol ukazovateľ vzdelanie, pri ňom sme zistili, že India má z vybraných krajín najnižší priemerný počet rokov vzdelávania, najnižšie dosiahnuté výsledky z medzinárodných testov a najmenší podiel vzdelaných ľudí. Síce prikladáme k vzdelávaniu veľkú váhu ale India je momentálne rozvojovou zemou a predpokladáme, že pri jej ekonomickom raste sa situácia so vzdelaním zlepší v nasledujúcich dekádach.

Tretím determinantom bol ukazovateľ inovácii a technológií. Z vybraných krajín sa India umiestňovala ako posledná v počte výskumníkov, v počte registrovaných patentov a aj vo výdavkoch na výskum a rozvoj. Aktuálne sa javí, že India neuprednostňuje výskum a rozvoj v krajine, ale to sa bude musieť zmeniť ak chce konkurovať iným ekonomickým mocnostiam.

Štvrtým determinantom bol ukazovateľ investícií a infraštruktúry. India, v porovnaní s vyspelými krajinami ako USA, Japonsko a Nemecko, má vyšší podiel hrubých domácich investícií k HDP. Čo hodnotíme ako veľmi kladné. Priame zahraničné investície boli, pravdepodobne v dôsledku nerozvinutého finančného systému, relatívne nízke. Index výkonnosti logistiky bol prekvapivo vysoký nato, že India je rozvojová krajina.

Piatym determinantom bol ukazovateľ finančného centra. V tom si udržuje dominanciu USA. Aby sa India stala finančným centrom musí prilákať množstvo zahraničných investorov. Predpokladáme, že s ekonomickým rastom Indie bude rásť aj jej akciový trh, preto úlohou Indie by malo byť vytvoriť priaznivé podmienky pre tento rast ako aj pre zahraničných investorov.

Šiestym determinantom bol ukazovateľ statusu rezervnej meny. Ako pri predchádzajúcom ukazovateli, dominuje USA. Sú náznaky a tendencie o poklese významu amerického doláru na globálnej škále ale žiadne náznaky o raste významu zo strany indickej rupie. Pokiaľ India nezíska vplyv, napríklad obchodom alebo finančným centrom, vo svete a nezatraktívni menu svojou menovou politikou, tak sa obávame, že taký rast ani nežijeme.

Siedmym a posledným determinantom je ukazovateľ dlhového zaťaženia. To si India udržuje v relatívne normálnej úrovni. Hoci jej výdavky na úroky sú vysoké oproti vybraným krajinám. Je to pravdepodobne kvôli jej úverovému ratingu, ktoré je na hranici špekulatívneho stupňa.

Väčšina determinantov vyšli pre Indiu nepriaznivo. Vzhľadom na fakt, že do konca storočia zostáva 75 rokov, tak má India dosť priestoru na zlepšenie svojej situácie. Problémom a výzvam čelia aj iné krajiny a mocnosti. Väčšinu vyspelého sveta trápí starnutie populácie a zhoršovanie vnútorných konfliktov.

V prípade Indie, je zrejmé, že s rastúcou populáciou síce rastie ekonomický, či mocenský potenciál ale prináša so sebou aj množstvo prekážok a nebezpečenstiev. Je všeobecne známe, že menšia populácia sa dá ľahšie ovládať a kontrolovať. Ak, India dokáže schopne a efektívne kontrolovať svoju populáciu, jej najväčšiu výhodu, tak sme toho názoru, že je schopná sa stať svetovou ekonomickou superveľmocou do konca tohto storočia.

Zoznam použitej literatúry

Monografie:

- [1] DALIO, Ray. 2021. Principles for Dealing with the Changing World Order: Why Nations Succeed and Fail, New York: Simon & Schuster, 2021. s. 576. ISBN: 978-1-9821-6027-2
- [2] HANSEN, Thomas Blom. The Saffron Wave: Democracy and Hindu Nationalism in Modern India. 1999. New Jersey: Princeton University Press. 1999. s. 304. ISBN: 978-06-9100-671-0
- [3] Nye, Joseph S., Jr. Soft Power, New York: PublicAffairs, 2005. s. 10. ISBN: 978-15-8648-306-7
- [4] KHAN, M. Y. Indian Financial System. 10. vydanie. Chennai: McGraw Hill Education, 2019. s. 374-376. ISBN: 978-93-5316-732-5

Elektronické zdroje:

- [1] ACLED. 2024. Riots & Protests and Strategic Developments. Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). s. 4. 2024. Dostupné online: <https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2017/12/Riots-and-Protests-and-Strategic-Developments_FINAL.pdf>
- [2] ASEAN. ASEAN Member States. ASEAN. Dostupné online: <<https://asean.org/member-states/>>
- [3] BISWAS, Rajiv. 2023. India's economy continues to expand as inflation moderates. S&P Global Market Intelligence. 2023. Dostupné online: <<https://shorturl.at/IJKQX>>
- [4] BRICS. History of BRICS. BRICS. Dostupné online: <<https://infobrics.org/page/history-of-brics/>>
- [5] CEBR. 2024. World economic league table 2024. CEBR. s. 226. Dostupné online: <<https://cebr.com/wp-content/uploads/2023/12/WELT-2024.pdf>>
- [6] COMMITTEE ON EXTERNAL AFFAIRS. 2022. India's neighbourhood first policy. Lok Sabha, s. 136. 2022 Dostupné online: <https://eparlib.nic.in/bitstream/123456789/2504802/1/17_External_Affairs_22.pdf>
- [7] DALIO, Ray. 2023. Country Power Index 2023. 2023. s. 60. Dostupné online: <https://economicprinciples.org/downloads/DalioRay_Power_Index_Appendix.pdf>
- [8] DEVONSHIRE-ELLIS, Chris. India's Trade and Development with BRICS: Analysis and Opportunities. India Briefing. Dostupné online: <<https://www.india-briefing.com/doing-business-guide/india/trade-relationships/india-s-trade-and-development-with-brics-analysis-and-opportunities>>
- [9] EXIMPEDIA. 2024. List of Major Trading Partners of India. Eximpedia. 2024. Dostupné online: <<https://www.eximpedia.app/blog/major-trading-partners-of-india>>
- [10] FORBES INDIA. 2024. Fiscal Policy in India: Objectives, tools, importance and more. Forbes India. 2024. Dostupné online: <<https://www.forbesindia.com/article/explainers/fiscal-policy-india/91021/1>>
- [11] HORTON, Mark - EL-GANAINY, Asmaa. FISCAL POLICY: TAKING AND GIVING AWAY. International Monetary Fund. Dostupné online: <<https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/Series/Back-to-Basics/Fiscal-Policy>>

- [12] JACOB, Charmaine. 2023. India's population has surpassed China's, but its labor force is still lagging by a large margin. CNBC. 2023. Dostupné online: <<https://www.cnbc.com/2023/09/29/indias-labor-force-continues-to-lags-behind-chinas-study.html>>
- [13] KRONSTADT, K. Alan. 2023. India's Domestic Political Setting. Congressional Research Service. s. 3. 2023. Dostupné online: <<https://sgp.fas.org/crs/row/IF10298.pdf>>
- [14] LAM, Angus - KUMAR, Deepa - LUCHNIKAVA-SCHORSCH, Hanna. 2022. Outlook for India's economic growth and policy: S&P Global Market Intelligence, 2022. Dostupné na internete: <<https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/mi/research-analysis/outlook-for-indias-economic-growth-and-policy-platforms.html>>
- [15] LEKHI, Meenakshi. 2022. Statement by Minister of State for External Affairs, Smt. Meenakshi Lekhi at the 6th Summit of the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia (CICA). Ministry of External Affairs. 2022. Dostupné online: <<https://shorturl.at/fiuHK>>
- [16] MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS. 2022. Annual report. Ministry of External Affairs. s. 312. 2022. Dostupné online: <https://www.mea.gov.in/Uploads/PublicationDocs/36286_MEA_Annual_Report_2022_English_web.pdf>
- [17] MUNRO, André. 2024. Superpower. Britannica. 2024. Dostupné online: <<https://www.britannica.com/topic/superpower>>
- [18] O'NEILL, Aaron. 2024. India: Literacy rate from 1981 to 2022, by gender. Statista. 2024. Dostupné online: <<https://www.statista.com/statistics/271335/literacy-rate-in-india/>>
- [19] PIB DELHI. 2024. Ministry of Home Affairs. Press Information Bureau. 2024. Dostupné online: <<https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2003884>>
- [20] PETTINGER, Tejvan. 2017. Manufacturing – Secondary sector. Economics Help. 2017. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/concepts/manufacturing-secondary-sector/>>
- [21] PETTINGER, Tejvan. 2018. Primary sector of the economy. Economics Help. 2018 Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/concepts/primary-sector/>>
- [22] PETTINGER, Tejvan. 2021. Sectors of the economy. Economics Help. 2021. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/blog/12436/concepts/sectors-economy/>>
- [23] PETTINGER, Tejvan. 2017. Tertiary – Service sector of the economy. Economics Help, 2017. Dostupné online: <<https://www.economicshelp.org/tertiary-service-sector/>>
- [24] RESERVE BANK OF INDIA. 2024. About us. Reserve Bank of India. 2024. Dostupné online: <<https://rbi.org.in/Scripts/AboutusDisplay.aspx>>
- [25] RESERVE BANK OF INDIA. 2023. Monetary Policy Report – October 2023. Reserve Bank of India. 2023. Dostupné online: <<https://rbi.org.in/Scripts/PublicationsView.aspx?id=22050>>
- [26] SAARC-SEC. 2020. About SAARC. SAARC-Sec , 2020. Dostupné online: <<https://www.saarc-sec.org/index.php/about-saarc/about-saarc>>
- [27] SITHARAMAN, Nirmala. 2024. Statements of Fiscal Policy as required under the Fiscal Responsibility and Budget Management Act, 2024. MINISTRY OF FINANCE: BUDGET DIVISION. s. 18. Dostupné online: <https://www.indiabudget.gov.in/doc/frbm1.pdf?trk=article-ssr-frontend-pulse_little-text-block>

- [28] SODERGREN, Marie-Claire - VILLAREAL-FUENTES, Mabelin. 2022. Quick guide to understanding the impact of the new statistical standards on ILOSTAT databases. International Labour Organization, 2022. s. 22. Dostupné online: <https://webapps.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/publication/wcms_854830.pdf>
- [29] TEAM FINFIRST. 2023. 4 reasons why the financial year starts from April 1st in Indi. IDFC First Bank Limited. 2023. Dostupné online: <<https://www.idfcfirstbank.com/finfirst-blogs/finance/reasons-why-the-financial-year-starts-from-april>>
- [30] TEXTOR, C.. 2023. Adult literacy rate in China from 1982 to 2020. Statista. 2023. Dostupné online: <<https://www.statista.com/statistics/271336/literacy-in-china/>>
- [31] THE GLOBAL ECONOMY. 2022. Labor force - Country rankings. The Global Economy. 2022. Dostupné online: <https://www.theglobaleconomy.com/rankings/labor_force/>
- [32] TRAN, Hung. 2023. China and India are at odds over BRICS expansion. Atlantic Council. 2023. Dostupné online: <<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/china-and-india-are-at-odds-over-brics-expansion/>>
- [33] WHALLEY, John. 2009. Shifting Economic Power. OECD . s. 46. 2009. Dostupné online: <<https://www.oecd.org/development/pgd/45337859.pdf>>
- [34] WORLDMETERS. 2023. Population of India. WORLDMETERS, 2023. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/demographics/india-demographics/>>
- [35] WORLDMETERS. 2023. Population of India. WORLDMETERS, 2023. Dostupné online: <<https://www.worldometers.info/world-population/china-population/>>

Databázy a štatistické údaje:

acleddata.com	ACLED
data.bis.org	Banka pre medzinárodné zúčtovanie
data.worldbank.org	Svetová banka
data.oecd.org	OECD
data.uis.unesco.org	Štatistický inštitút UNESCO
imf.org	Medzinárodný menový fond
unctad.org	Konferencia Spojených národov pre obchod a rozvoj
undp.org	Rozvojový program Spojených národov
world-exchanges.org	Svetová federácia búr